

SocioFórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac

1. október 2013

Na základe Deklarácie MPSVR SR o spolupráci s mimovlád-
nymi neziskovými organizáciami pri plnení úloh rezortu, je
cieľom konferencie najmä vzájomná výmena informácií
medzi MPSVR SR a MNO o ťažiskových úlohách v jednotlivých
oblastiach sociálnej politiky, o trendoch, ktorými by sa mali uberať
konkrétne zmeny a o nástrojoch, ktoré máme spoločne k dispo-
zícii.

Zborník príspevkov z konferencie

Program:

SOCIÁLNA INKLÚZIA—Skúsme spolu dosiahnuť viac

1. októbra 2013, Bratislava

PROGRAM KONFERENCIE

9:00 **Privítanie**

moderátorka: Alexandra Záni, MPSVR SR

9:05 **Otvorenie konferencie: Napĺňanie konceptu aktívneho sociálneho začleňovania**

Jozef Burian, štátny tajomník MPSVR SR

Zuzana Kusá, Slovenská sieť proti chudobe

9:30 **PANEL 1: Podpora transformácie služieb dlhodobej starostlivosti**

moderátorka: Božena Bušová, Empatia, n.o.

Lýdia Brichtová, MPSVR SR

Mario Miklóši, MZ SR

Milada Dobrotková, Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb

Slavomír Krupa, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci

10:45 *Prestávka*

11:00 **PANEL 2: Prevencia sociálneho vylúčenia a kampane MNO**

moderátor: Vladislav Matej, SocioFórum

Nadežda Šebová, MPSVR SR

Petra Hraňová, Asociácia nízkoprahových programov pre deti a mládež

Iva Grejtáková, Člověk v tísni—Slovensko

Slavo Kutaš ETP Košice

Mariana Kováčová, Centrum Slniečko Nitra

Branislav Mamojka, NROZP

12:15 **PANEL 3: Posilnenie sociálno-právnej ochrany detí a krízovej intervencie pre jednotlivcov a rodiny**

moderátor: Kristián Kovács, MPSVR SR

Ivana Mrázková, MPSVR SR

Mariana Kováčová, Asociácia krízových stredísk

Viktor Blaho, Združenie zástupcov neštátnych detských domovov v SR

Alena Molčanová, o.z. Návrat

Juraj Barát, Depaul Slovensko, n.o.

13:15 *Obedňajšia prestávka*

14:00 **PANEL 4: Špecializované služby zamestnanosti a nástroje trhu práce ako faktor sociálneho začleňovania znevýhodnených skupín**

moderátor: Peter Zeman, UPSVAR

Branislav Ondruš, štátny tajomník MPSVR SR

Katarína Dubovanová, UPSVAR

Viera Záhorcová, Slovenská únia podporovaného zamestnávania

Helena Woleková, SocioFórum

15:15 **Závery konferencie a diskusia**

Návrhová komisia: Miroslav Cangár, MPSVR SR, Vladislav Matej, SocioFórum

16:30 **Ukončenie konferencie**

moderátorka: Alexandra Záni, MPSVR SR

Obsah

Program:	2
Pozdrav ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jána Richtera účastníkom spoločnej konferencie	
Sociálna inklúzia.....	4
Zuzana Kusá / Slovenská sieť proti chudobe	5
Panel 1:	9
Milada Dobrotková / Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb	9
Slavomír Krupa / Rada pre poradenstvo v sociálnej práci.....	12
Panel 2:	17
Petra Hraňová / Asociácia nízkoprahových programov pre deti a mládež	17
Iva Grejtáková / Člověk v tísni – Slovensko	20
Slávka Mačáková, Slavo Kutaš / ETP Slovensko.....	22
Mariana Kováčová / Centrum Slniečko Nitra	24
Branislav Mamojka / Národná rada občanov so zdravotným postihnutím	27
Panel 3:	30
Viktor Blaho / Združenie zástupcov nešťátnych detských domovov v SR	30
Alena Molčanová / o.z. Návrat	34
Juraj Barát / Depaul Slovensko, n.o.....	39
Panel 4:	46
Katarína Dubovanová / UPSVAR.....	46
Viera Záhorcová / Slovenská únia podporovaného zamestnávania.....	54
Helena Woleková / SocioFórum	68

Pozdrav ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR Jána Richtera účastníkom spoločnej konferencie Sociálna inklúzia

Vážené dámy, vážení páni, ctení hostia,

dovoľte, aby som Vás srdečne pozdravil na konferencii venovanej jednotlivým oblastiam a špecifikám sociálnej politiky. Koná sa tak po viacerých diskusiách a stretnutiach, aby sme naplnili prijatú deklaráciu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny o spolupráci s mimovládnyimi neziskovými organizáciami pri plnení úloh rezortu. Som veľmi rád, že môžem tento dialóg podporiť aj svojou účasťou a potvrdiť potrebu dialógu všetkých sektorov spoločnosti v takej dôležitej a citlivej sfére akou je sociálna politika.

Mimovládne neziskové organizácie predstavujú bohatú komunitu kvalifikovaných a tvorivých ľudí poskytujúcich verejné služby pre obyvateľov Slovenska a vykonávajú všeobecne prospešné aktivity. Môžeme konštatovať, že vo väčšej alebo menšej miere pôsobia vo všetkých oblastiach spoločenského života. Prejavili aj intelektuálny potenciál pre tvorbu sociálnych inovácií a verejných politík vo viacerých sférach. Je preto výhodné najmä vo vzťahu k zabezpečovaniu služieb pre verejnú správu spolupracovať s mimovládnyimi neziskovými organizáciami. Je tiež v záujme štátu vytvárať priaznivé podmienky pre rozvoj mimovládnych neziskových organizácií a mechanizmy, ktoré verejnej správe umožnia využívať ich potenciál, ako aj zapájať odbornú verejnosť a MNO do tvorby verejných politík.

Ministerstvo práce v rámci svojho pôsobenia má záujem prispieť k výmene informácií so zástupcami mimovládnych organizácií ako dôležitej sumarizácii podnetov pre navrhované obsahové zmeny. Keďže rezortná problematika je veľmi široká, preto odporúčame venovať sa prioritne otázkam pri tvorbe legislatívy, pri príprave a revízii strategických a koncepcných dokumentov a pri hodnotení rezortu z hľadiska plnenia medzinárodných záväzkov, implementácie noriem do praxe a využívania pomoci Európskej únie.

Verím, že spoločná diskusia k problematike služieb podporovaného zamestnávania, chráneným dielňam, prevencii sociálneho vylúčenia, štrukturálnym fondom v novom programovom období, sociálnoprávnej ochrane detí či sociálnym službám i ďalším prispeje k naplneniu stanoveného cieľa, sformulovaniu konkrétnej spolupráce, ku ktorej sa hlásime.

Prajem Vám všetkým úspešný priebeh diskusie a takisto i celého podujatia, veľa dobrých podnetov pre ďalší rozvoj spolupráce v aktívnom sociálnom začleňovaní a zároveň vyjadrujem presvedčenie, že závery konferencie budú slúžiť ako východisko k vypracovaniu Memoranda o porozumení, ako dvojstranný právny akt medzi vládou a mimovládnyimi neziskovými organizáciami, ktoré následne predložíme na rokovanie vlády SR.

Napĺňanie konceptu aktívnej inklúzie a aktívneho občianstva

príspevok pre konferenciu MPSVR SR, Sociofóra a Slovenskej siete proti chudobe

Sociálna inklúzia – spolu môžeme dosiahnuť viac

Bratislava 1. 10. 2013

Vážený pán štátny tajomník, vážené predstaviiteľky a predstavitelia mimovládnych neziskových organizácií a občianskej spoločnosti združení v Sociofóre a v Slovenskej sieti proti chudobe, vážené predstaviiteľky a predstavitelia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny a ďalších inštitúcií verejnej správy,

v mene Slovenskej siete proti chudobe a nezávislej platformy Sociofórum vám ďakujem za to, že ste svojou účasťou uznali dôležitosť tohto stretnutia a ďakujem aj za možnosť vystúpiť na tejto dôležitej a dlho očakávanej konferencii s úvodným slovom. Cieľom môjho príspevku je pripomenúť [Odporúčanie Komisie \(2008/867/ES\) z 3. októbra 2008 o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce](#). Päť rokov, ktoré ubehli od jeho prijatia, žiaľ charakterizuje vo viacerých členských štátoch EÚ, Slovensko nevynímajúc, skôr ignorovanie jeho obsahu. Odporúčanie sa doposiaľ u nás nestalo referenčným bodom politiky zamestnanosti a sociálnej ochrany¹, aj keď priliehavo pomenúva kľúčové princípy, oblasti a nástroje politik sociálneho začleňovania viacnásobne znevýhodnených a účinného boja s chudobou. Pre zámer našej konferencie sú osobitne významné dva princípy: **princíp integrovaného prístupu** a **princíp spolupráce rôznych aktérov**, osobitne aktívna podpora účasti občianskej spoločnosti a ľudí postihnutých chudobou na tvorbe a posudzovaní politik sociálnej ochrany. Oba princípy sú vzájomne podmienené a samo zapájanie dotknutej verejnosti sa uznáva ako predpoklad účinnosti integrovaných politik aktívneho začleňovania

Odporúčanie Komisie o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce predpokladá, že členské štáty sa budú aktívne usilovať o začleňovanie ľudí vylúčených z trhu práce kombináciou verejných politik, ktoré zabezpečujú **primeranú podporu príjmu, prístup na inkluzívny trh práce a prístup ku kvalitným službám**. Tento kombinovaný aktívny prístup k sociálnemu začleňovaniu² je podmienkou aktivity aj na strane tých, ktorých viaceré znevýhodnenia vylučujú zo spoločenského a ekonomického života.

¹ Okrem Národnej stratégie sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie pre roky 2009 – 2010, kam sa dostal na základe pripomienky Slovenskej siete proti chudobe, naň neodkazuje žiaden politický dokument.

² V slovenskej legislatíve chýba vymedzenie samotného pojmu sociálne začlenenie. Zákon o sociálnych službách sa síce opakovane zmieňuje o podpore začlenenia do spoločnosti, ale nedefinuje podmienky a dimenzie tohto procesu. V ČR pojem sociálna inklúzia vymedzuje zákon č. 108/2006 o sociálnych službách ako „proces, ktorý zaisťuje, že osoby sociálne vylúčené alebo sociálnym vylúčením ohrozené majú prístup k príležitostiam a možnostiam, ktoré im napomáhajú plne sa zapojiť do ekonomického, spoločenského a kultúrneho života spoločnosti a žiť spôsobom, ktorý sa v spoločnosti považuje za bežný“. Toto vymedzenie je zhodné s definíciou v Revidovanej Charte sociálnej súdržnosti Rady Európy.

Koncept aktívneho začleňovania

Pre výklad pojmu aktívne začlenenie sú dôležité hodnoty, na ktoré sa Odporúčanie Komisie odvoláva. Tou principiálnou hodnotou, ktorá je kľúčom pre výklad ďalších ustanovení, je **rešpektovanie ľudskej dôstojnosti**. Odporúčanie sa odvoláva na článok 34 Charty základných práv Európskej únie, ktorý stanovuje právo „na sociálnu pomoc a pomoc pri bývaní s cieľom zabezpečiť dôstojnú existenciu všetkých osôb, ktoré nemajú dostatok prostriedkov“.

Zásada integrovaného prístupu je kľúčová

Politika aktívneho začleňovania vychádza z poznania, že sociálne vylúčenie a chudoba poškodzujú človeka vo viacerých oblastiach života a predstavujú tak mnohonásobné znevýhodnenie. Aktívne/účinné úsilie o sociálne začlenenie musí preto zasahovať a zlepšovať všetky oblasti znevýhodnenia: oblasť príjmu, prístupu k slušnej práci a prístupu ku kvalitným službám rôzneho druhu, vrátane bývania a zdravia, a to v rámci integrovanej stratégie aktívneho začleňovania.

a) Primeraná podpora príjmu

Primeraná podpora príjmu podľa Odporúčania znamená „uznať základné právo jednotlivca na prostriedky a sociálnu pomoc, ktoré sú dostatočné na to, aby človek viedol dôstojný život v rámci komplexného a konzistentného úsilia v boji proti sociálnemu vylúčeniu“. Podľa Odporúčania „pri určovaní zdrojov potrebných na to, aby človek viedol dôstojný život, treba zohľadniť životnú úroveň a cenovú úroveň podľa druhu a veľkosti domácnosti v príslušnom členskom štáte“. Úloha určovať zdroje potrebné na dôstojný život je však na Slovensku zabudnutá a zostáva na občianskej spoločnosti pripomínať aj tento dlh.

b) Inkluzívne trhy práce

Podľa Odporúčania národné štáty by mali prijať opatrenia zaisťujúce účinnú pomoc pri vstupe alebo opätovnom vstupe do zamestnania a zotrvaní v zamestnaní, ktoré zodpovedá pracovnej spôsobilosti znevýhodnených. Tieto opatrenia by mali včasne identifikovať a **reagovať na potreby osôb vylúčených** z trhu práce s cieľom uľahčiť ich postupnú opätovnú integráciu do spoločnosti a na trh práce a zlepšiť ich zamestnateľnosť.

c) Prístup ku kvalitným službám

Táto časť Odporúčania hovorí o potrebe prijať opatrenia s cieľom „poskytovať služby, ktoré sú rozhodujúce pre podporu aktívnych politík sociálno-ekonomického začleňovania, vrátane služieb sociálnej pomoci, služieb zamestnanosti a služieb odbornej prípravy, podpory pri bývaní a sociálneho bývania, starostlivosti o deti, služieb dlhodobej starostlivosti a zdravotníckych služieb, ich geografickú dostupnosť, fyzickú prístupnosť, cenovú dostupnosť“. Odporúčanie osobitne zdôrazňuje zapojenie používateľov a individuálne prístupy, a tiež monitorovanie, hodnotenie výkonu a výmena osvedčených postupov.

Integrovanie troch dôležitých oblastí sociálneho začleňovania je náročnou strategickou a koordinačnou činnosťou. Verejná sféra v tomto úsilí určite potrebuje podporu aj zo strany občianskej spoločnosti. No existuje vôbec odhodlanie ísť touto cestou? Akú podobu má dialóg medzi tými, ktorí na ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny majú na starosti legislatívu sociálnych služieb, tými, čo riešia legislatívu zamestnanosti a tými, ktorí sú zodpovední za oblasť týkajúcu sa minimálnych príjmov (dávky pomoci v hmotnej núdzi)? A akú kvalitu má dialóg s ministerstvami zodpovednými za legislatívu v oblasti vzdelávania,

zdravia a podpory bývania? Aj tieto služby sú zásadné pre aktívne začleňovanie, ktoré by bolo návratom plnohodnotného občianstva. Spája ministerstvá a taktiež regionálne a lokálne samosprávy spoločný hodnotový rámec aktívneho začleňovania? Sledujú efekty vykonávaných politík aj v oblastiach, ktoré im kompetenčne neprislúchajú? Vykonávajú v dostatočnej miere konzultácie s tými, do ktorých životov zasahujú politiky, za ktoré sú zodpovedné, aby poznali ich účinky, vrátane tých nezamýšľaných?

Podpora participácie

Participácia MNO a občianskej spoločnosti nie je samoúčelným doplnkom demokratického vládnutia. Jej význam pre kvalitnejší výkon verejných politík je známy. Účasť občianskej spoločnosti zaisťuje článok 11 (2) Lisabonskej zmluvy, ktorý deklaruje, že **inštitúcie v EÚ majú udržiavať otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou.**

Odporúčanie o aktívnom začleňovaní v tomto duchu zdôrazňuje potrebu „aktívnej účasti všetkých relevantných aktérov, vrátane osôb postihnutých chudobou a sociálnym vylúčením, sociálnych partnerov, mimovládnych organizácií a poskytovateľov služieb na vypracúvaní, realizácii a hodnotení stratégií aktívneho začleňovania“. S tým, že tento model tvorby verejnej politiky je potrebné „rozšíriť na všetky úrovne verejnej správy a samosprávy“.

Účasť znevýhodnených osôb a občianskej spoločnosti na tvorbe a hodnotení politiky aktívneho začleňovania je dôležitá aj pre samotnú pozíciu sociálnej politiky a politiky sociálnej ochrany medzi politickými prioritami. Bez pôsobenia MNO, nástojenia na hodnotách solidarity a inklúzie a zvyšovanie uvedomenia verejnosti aj politikov sa politika sociálneho začleňovania sotva niekedy posunie z periférie pozornosti do centra verejnej politiky.

Zapájanie MNO a znevýhodnených skupín do konzultácií je prínosom vo všetkých etapách cyklu verejnej politiky.³ Napriek tomu jeho význam nie je u nás dostatočne docenený a najmä nie je dostatočne podporené organizačne a materiálne. Aj tam, kde komunikácia prebieha a MNO sú prizývané k spolupráci, chýbajú pravidlá pre komunikáciu, v tom najmä pravidlá pre nakladanie s návrhmi a pripomienkami MNO. Efektívnej participácii MNO a ďalších aktérov na tvorbe verejnej politiky bráni aj súčasný úzky časový rámec jednotlivých etáp legislatívneho procesu.

Podpora účasti znevýhodnených skupín a reprezentujúcich či pomáhajúcich organizácií na stretnutiach k monitorovaniu a hodnoteniu politík je nedostatočná. V doterajšom pôsobení Slovenskej siete proti chudobe účasť znevýhodnených ale aj MNO bola možná len vďaka podpore zahraničných nadácií ako Friedrich Ebert Stiftung (táto nadácia podporuje účasť našich členov aj

³ Monitorovanie a hodnotenie politiky v oblasti sociálneho začleňovania patria trvale k slabým miestam, nielen pre nedostatok zdrojov na tieto aktivity, ale aj pre právne prekážky. Jednou z nich je to, že subjekty čerpajúci prostriedky z verejných zdrojov doposiaľ nemajú povinnosť poskytovať informácie, ktoré sú potrebné na vyhodnocovanie politík a ich modifikáciu. Dostupnosť údajov pre všetkých aktérov a ich priateľský formát sú takisto podmienkou kompetentnej účasti.

na tejto konferencii) a tiež podpore Európskej siete proti chudobe, ktorá ide z prostriedkov Európskej komisie.

Na záver ešte pár slov k bariéram účasti MNO a zástupcov dotknutých skupín na tvorbe verejnej politiky. Participácia spomaľuje rozhodujúci proces a vyžaduje aj náklady, ktoré občianska spoločnosť nemôže a nedokáže znášať. Náklady spojené s účasťou na tomto procese by podľa nášho názoru a podľa vzorov existujúcich v niektorých členských štátoch mali niesť ministerstvá a rátať s nimi vo svojich rozpočtoch. Alternatívou je poskytovanie grantov pre platformy MNO určených na zabezpečovanie technickej podpory participácie na tvorbe verejnej politiky.

Participácia občianskej spoločnosti tak síce vyžaduje nové náklady a spomaľuje legislatívny proces, no zároveň má pre politiku dvojaký prínos. Prináša viac faktov, na ktorých možno založiť politické rozhodnutie a zlepšiť kvalitu vykonávanej politiky. Zapájaním verejnosti a transparentnosťou môže vykonávaná politika získať vyššiu legitimitu. Veríme, že predstaviteľom ministerstva sú tieto pozitíva jasné a že dnešná konferencia nie je poslednou, ale prvou v novej etape spolupráce s neziskovými organizáciami a občianskou spoločnosťou.

Panel 1:

Milada Dobrotková / Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb

1. Čo považujeme za najdôležitejšie riešiť v blízkej budúcnosti v oblasti sociálnych služieb:

Prijať odvážne rozhodnutie a riešiť základné legislatívne problémy:

Novela zákona č. 448/2008 o sociálnych službách nerieši základný problém rovnoprávneho financovania sociálnych služieb, čím ešte viac prehľbuje diskrimináciu:

- **klientov** – prijímateľov sociálnych služieb, vytvára dve skupiny občanov s nerovnakým prístupom k verejným zdrojom (do ktorých prispievajú všetci), tým, že obmedzenému počtu klientov verejných poskytovateľov umožňuje získať sociálne služby za zlomkové ceny dotované z rozpočtu samosprávy, ale klientom neverejných poskytovateľov túto možnosť upiera, pretože jej zákon umožňuje nedávať príspevok (dotáciu) neverejným poskytovateľom na klientov. Pričom všetci klienti sú občania tej istej samosprávy a mali by mať rovnaký prístup k verejným financiám. Vznikajú tak skupiny rovných a rovnějších, a vytvára sa podhubie pre korupciu.
- **neverejných poskytovateľov**, pretože im upiera právo podieľať sa v rovnakej miere na verejných zdrojoch a vykonávať tak predmet svojej činnosti – poskytovanie sociálnych služieb. Neverejní poskytovatelia nemajú rovnaké podmienky na vykonávanie svojho predmetu činnosti ako verejní poskytovatelia, ktorí hospodária z rozpočtom samosprávy, tvoreným z verejných zdrojov -(podielových a iných daní), do ktorých prispievajú všetci. Jedni poskytovatelia tak vykonávajú predmet svojej činnosti za výrazne zvýhodnených a iní za nepriaznivých podmienok.
- **na viac koncentruje moc do rúk samosprávy bez vonkajšej kontroly a možnosti uplatniť opravný prostriedok**, nakoľko samospráva:
 - registruje -poskytovanie sociálnych služieb registruje, rozhoduje o tom, kto bude zaregistrovaný ako poskytovateľ
 - posudzuje odkázanosť občanov, ktorá má vplyv na výšku finančného príspevku, pričom často tendenčne bez možnosti opravného prostriedku
 - rozdeľuje financie z verejných zdrojov,
 - kontroluje poskytovanie sociálnych služieb a sankcionuje poskytovateľov
 - sama aj sociálne služby poskytuje
 - ruší registráciu bez možnosti opravného prostriedku

V dôsledku diskriminačne nastaveného systému financovania a koncentrácie právomocí, reálne berie klientovi právo na slobodnú voľbu výberu poskytovateľa sociálnych služieb a priamo vytvára nerovnaké podmienky na poskytovanie sociálnych služieb.

Úskalia problémov, ktoré vzniknú, alebo nie sú riešené v novele:

1. Zmena koncepcie podmienok prijímania prijímateľov sociálnych služieb do DSS, bude znamenať likvidáciu veľkého podielu lôžkovej kapacity. V DSS je v súčasnosti umiestnených najviac klientov v porovnaní s ostatnými pobytovými službami. Táto zmena ovplyvní celý systém poskytovania sociálnych služieb.

Prehľad o kapacite vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb v SR v pobytových službách za rok 2011

	Lôžková kapacita	Z toho NP	Z toho NP v %
Zariadenie pre seniorov	11 999	1 867	15,6
Domov sociálnych služieb	17 795	3 584	20,1
Špecializované zariadenie	1 234	423	34,3

Zariadenie opatrovateľskej služby	1 683	264	15,7
Spolu za vybrané druhy	32 711	6138	18,8
Spolu za všetky v SR	45 328	10 586	23,4
Podiel v % za vybrané druhy/všetky	74	61	

Legenda: NP- neverejní poskytovatelia (cirkevné, ostatné právnické osoby, fyzické osoby)
Kapacita: - počet miest
v zariadeniach
Zdroj: ŠÚ SR, Zariadenia sociálnych služieb v SR za r. 2011, (ročné zisťovanie podľa výkazu SOC 1-01)

2. Neriešenie povinnosti obecnej samosprávy poskytovať príspevok na prevádzku neverejným poskytovateľom prehlbuje rozdiely vo financovaní klientov a poskytovateľov sociálnych služieb.
3. Zníženie príspevkov, prakticky vo všetkých druhoch služieb oproti minulosti, bude pre mnohých poskytovateľov likvidačné a negatívne ovplyvní kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb.
4. Regulácia položiek, ktoré možno započítať do ekonomicky oprávnených nákladov, bez ekonomického zdôvodnenia, trvalo negatívne ovplyvňuje ekonomickú stabilitu neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.
5. Stanovenie kapacity Zariadení pre seniorov na 22 lôžok je ekonomicky a prevádzkovo nerealizovateľné a trvalo neudržateľné. A to i napriek tomu, že si vážime postoj MPSVR SR, ktoré zmenilo stanovenie kapacity Zariadení pre seniorov z 12 lôžok na 22.
6. Podpora čo najdlhšieho zotrvania občana v domácom, prirodzenom prostredí, zostane iba deklaráciou, ak sa nebude riešiť príspevkom v odkázanosti. Príspevok v odkázanosti, má poskytovať štát bez rozdielu veku. Poukazuje na to, že štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za svojich občanov tým, že posunul kompetenciu na samosprávu. Obecné samosprávy na túto úlohu finančne nestačia, svedčia o tom znižujúce sa počty opatrovaných občanov a katastrofálne sa znižujúce stavy kapacít domácej opatrovateľskej starostlivosti. Obecné samosprávy neposkytujú príspevky klientom neverejných poskytovateľov a prehlbujú tak rozdiely vo financovaní klientov a poskytovateľov sociálnych služieb.

Počet registrovaných poskytovateľov Opatrovateľskej služby podľa CRP v roku 2013				
	Spolu za SR	VP	NP	NP v %
Opatrovateľská služba	969	832	137	14

Zdroj CRP MPSVR SR rok 2013
Legenda
CRP - Centrálny register poskytovateľov web MPSVR SR
MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Sr
NP - neverejný poskytovateľ
VP - verejný poskytovateľ

7. Posudková činnosť musí byť odňatá z pôsobnosti samosprávy, ktorá v dokázateľných prípadoch umelo znižuje stupeň odkázanosti prijímateľov sociálnych služieb umiestnených u neverejných poskytovateľov v snahe znížiť príspevky poskytovateľom.
8. Ošetrovateľské výkony poskytované v zariadeniach sociálnych služieb musia byť hradené zo zdravotného poistenia tých, ktorým sú poskytované, t.j. prijímateľom sociálnych služieb.

Systém poskytovania sociálnych služieb je trvalo nedofinancovaný. Platný zákon 448/2008 spôsobuje diskrimináciu klientov a poskytovateľov sociálnych služieb, vytvára nerovnaké podmienky pre poskytovanie sociálnych služieb v Slovenskej republike. Predkladaná novela nerieši tieto zásadné problémy.

2. Akým spôsobom by malo MPSVR SR na riešení problémov spolupracovať s MVO a čo môžeme ponúknuť

Mimo vládne organizácie ponúkajú ministerstvu svojich odborníkov, ponúkajú stanoviská a navrhujú riešenia.

Ako to bolo pri príprave novely zákona o sociálnych službách.

MVO oceňujú ústretový postoj ministerstva počas prípravy novely zákona o sociálnych službách, keď ministerstvo pozvalo na spoluprácu všetkých aktérov v oblasti sociálnych služieb. Tak isto oceňujeme aj spôsob práce v pracovnej skupine, kedy bola vyhlásená téma a k danej téme sa mal možnosť každý ústne, najlepšie písomne vyjadriť.

Avšak ako boli tieto rôznorodé stanoviská samosprávy, poskytovateľov, verejnosti zapracované do záverečného stanoviska ministerstva, sme sa nedozvedeli.

Paragrafové znenie bolo k dispozícii až v rámci Medzirezortného pripomienkového konania, čo bolo veľmi neskoro. Takýto postup nie je správny a nie je v súlade so zásadou otvoreného vládnutia.

Čo ponúkame.

MVO ponúkajú ministerstvu **spoluprácu** pri organizovaní seminárov k novele a to po celom Slovensku.

Sme toho názoru, že základný problém ne dohody na princípoch financovania sociálnych služieb je treba neustále **prediskutovávať** medzi samosprávou – ministerstvom – poskytovateľmi – prijímateľmi - verejnosťou. **Navrhujeme k tomu zriadiť stálu pracovnú** skupinu ako poradný orgán ministra.

Záver: Vzhľadom k tomu, že sa Vláda SR prihlásila k princípu otvoreného vládnutia a pre odstránenie pochybností verejnosti, že zákon a novela sú diskriminačné, navrhujeme, aby ministerstvo spracovalo, alebo externe zadalo spracovať právne stanovisko:

- K súladu zákona o sociálnych službách a jeho predkladanej novely k Ústave SR.
- K porušovaniu princípu rovnoprávneho podielu na verejných zdrojoch prijímateľov verejných a neverejných zariadení.
- K porušovaniu rovných šancí na vykonávanie činnosti na ktorú boli verejní a neverejní poskytovatelia zriadení.

Stav transformácie služieb dlhodobej starostlivosti v Slovenskej republike.

Slavomír Krupa
Bratislava, 1. 10. 2013

Deinštitucionalizácia v SR

Mimovládne organizácie na základe monitorovania, pilotného hodnotenia kvality inštitucionálnych sociálnych služieb a realizácie projektov deinštitucionalizácie pobytových služieb na Slovensku predkladajú štátu a samosprávam v posledných dvoch dekádach, návrhy, ktorých cieľom je:

- zlepšenie ochrany práv prijímateľov,
- podpora rozvoja osobnosti a kompetencii prijímateľov,
- integrácia prijímateľov do prirodzeného života v komunite obce,
- podpora praxe – príkladov dobrých sociálnych služieb,
- efektívne využívanie prostriedkov na kvalitné sociálne služby,
- lepšie zameranie na konkrétne potreby a mieru podpory prijímateľa,
- pomáhať rozvíjať nové služby podľa potrieb prijímateľa.

Deinštitucionalizácia v SR

- Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb – súbor odborných činností, ktorých cieľom je zmena podmienok života prijímateľov sociálnych služieb z pobytových ústavných služieb na život v prirodzenom prostredí komunity obce.
- Zmeny v systéme služieb tak, aby boli „poskytované pobytové sociálne služby v súlade s potrebami prijímateľa a v súlade s cieľmi poskytovanej služby“ (príloha č. 2. zákona o sociálnych službách)
- Deinštitucionalizácia je zložitý a náročný proces v ktorom sa na jednej strane transformuje existujúci spôsob poskytovaných sociálnych služieb pobytových zariadení a súčasne rozvíja a zabezpečuje poskytovanie komunitných sociálnych služieb v prirodzenom prostredí obce.

Deinštitucionalizácia v SR

Strategický dokument Vlády Slovenskej republiky:

- **Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti.**

Strategický dokument MPSVaR SR:

- **Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnych na komunitné sociálne služby**

Deinštitucionalizácia v SR

Novela zákona o sociálnych službách a deinštitucionalizácia (schválená vládou SR 26.9.2013) nepriamo podpora deinštitucionalizácie:

- Legalizuje službu včasnej intervencie
- Zavádza nové odborné činnosti – preventívna aktivita, terénna sociálna služba, zosúladzovanie medicínskeho a sociálneho posudku
- Spresňuje podmienky individuálneho prístupu pri poskytovaní sociálnych služieb
- Legalizuje sociálnu službu – podporu samostatného bývania a spresňuje podmienky prevádzkovania podporovaného bývania (z hľadiska veku 16 – 65r., z hľadiska počtu obyvateľov (6) a počtu bytov v jednom bytovom dome (2))
- Znižuje max. počet klientov v DSS a v SZ (40)
- Zastavuje rozširovanie kapacít v DSS a ZS a ZPB ktoré vznikli pred 1.1.2014
- Limituje vek klientov prijímaných do DSS s celoročným pobytom (od 18)
- Zamedzuje prijímanie seniorov do DSS
- Odmieťa registráciu nových celoročných pobytových zariadení typu DSS
- Preferuje opatrovateľskú službu pred pobytovou službou vyššou sumou finančného príspevku
- **Novela naďalej legalizuje prevádzkovanie inštitucionálnych pobytových zariadení s celoročným pobytom.**

Deinštitucionalizácia v SR

Európska únia - Európska expertná komisia:

- Odporúča a podporuje proces transformácie dlhodobej ústavnej starostlivosti:

Analýza dôvodov deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb

- Správa Ad – hoc expertnej skupiny o prechode z inštitucionálnej na komunitné služby (2009)

Finančná stratégia podpory procesu deinštitucionalizácie

- Štrukturálne fondy – podpora pilotného projektu
 - Regionálny operačný program (rekonštrukcia priestorov, výstavba domov na podporované bývanie)
 - Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia (príprava a vzdelávanie zamestnancov)

Deinštitucionalizácia v SR

Z ľudsko-právneho, odborného, sociálno-politického hľadiska je potrebné:

- aby Slovensko nie len zaujalo jednoznačný postoj k deinštitucionalizácii pobytových inštitucionálnych sociálnych služieb, ale aby presadilo realizáciu deinštitucionalizácie (legislatíva, pilotné projekty, systémové opatrenia)
- rozvíjať komunitné sociálne služby (podpora nezávislého života)

Deinštitucionalizácia v SR

V Slovenskej republike:

- Nie je politická vôľa k systémovej deinštitucionalizácii pobytových, celoročných zariadení sociálnych služieb
- Odborná verejnosť a prevádzkovatelia v praxi preferujú viac tradičné poskytovanie sociálnych služieb.
- Pilotný projekt deinštitucionalizácie podporovaný zo štrukturálnych fondov nemá priamu podporu v súčasne platnej a ani v pripravovaných legislatívnych zmenách
- Štátna správa, verejná správa prevažne nemá záujem na priamom zapojení mimovládnych organizácií do procesu deinštitucionalizácie celoročných pobytových zariadení sociálnych služieb, napriek tomu, že tieto majú skúsenosti s realizáciou projektov deinštitucionalizácie
- Komunitné plány a stratégie majú len nízky dopad na rozvoj komunitných služieb v samosprávnych krajoch a obciach

Deinštitucionalizácia v SR

Pre riešenie systémových zmien v sociálnych službách bude potrebné:

- Novelizovať zákon o sociálnych službách tak, aby jednoznačne podporil proces deinštitucionalizácie a komunitných sociálnych služieb.
- Zriadiť pri MPSVaR SR Národné centrum pre deinštitucionalizáciu, ktorého cieľom by bolo zabezpečovanie systémových krokov v prechode od inštitucionálnych sociálnych služieb ku komunitným v Slovenskej republike
- Intenzívnejšie a dynamicky rozvíjať spoluprácu s tretím sektorom, s mimovládnyimi organizáciami (ktoré zastupujú v štáte cieľové skupiny, ktorých sa deinštitucionalizácia dotýka), s organizáciami, ktoré na lokálnej úrovni majú s realizáciou projektov deinštitucionalizácie skúsenosti
- Intenzívnejšie a dynamicky zapojiť do procesu deinštitucionalizácie v Slovenskej republike výskumné ústavy, vysoké školy, pracovníkov samosprávnych krajov a obcí a prevádzkovateľov sociálnych služieb
- Objektívne šíriť a medializovať dôvody pre deinštitucionalizáciu pobytových, celoročných zariadení sociálnych služieb pre verejnosť.

Ďakujem za pozornosť

Panel 2:

Petra Hraňová / Asociácia nízkoprahových programov pre deti a mládež

NÍZKOPRAHOVÉ PROGRAMY PRE DETI A MLÁDEŽ

Mgr. Petra Hraňová

NÍZKOPRAHOVÉ PROGRAMY PRE DETI A MLÁDEŽ

- oslovujú deti a mladých ľudí, ktorí napriek potrebe z rôznych dôvodov nevyužívajú iné inštitucionálne služby
- ponúkajú vzdelávacie, voľno časové a poradenské služby
- plnia prevenčnú úlohu
- forma: terénne programy alebo nízkoprahové kluby
- sociálne služby/ sociálno-právna ochrana detí
- metodika práce sa na Slovensku rozvíja systematicky približne od roku 2004
- Asociácia NPDM založená v roku 2008; vytvorené minimálne štandardy

VÝZVY A MOŽNOSTI SPOLUPRÁCE

- udržanie legislatívnej podpory fungovania nízkoprahových služieb pre deti a mládež a s tým súvisiaca finančná udržateľnosť programov
- prepájanie rôznych aktérov (MVO, samospráva, ZMOS...) pri vytváraní funkčných mechanizmov preventívnej práce s deťmi a mládežou
- celoročná podpora programov MVO
- dopady legislatívnych úprav pracovno-právnych vzťahov
- podpora medzirezortnej spolupráce (napr. vzdelávacie služby - predškolská príprava pre deti zo znevýhodňujúceho prostredia)
- súlad výkonu služby a jeho legislatívneho vymedzenia
- garancia štandardov nízkoprahových služieb (v situácií, keď podľa zákona vznikajú zariadenia/programy zastrešené ako MVO tak obcami)

GARANCIA ŠTANDARDOV PRÁCE

Zhrnutie základných rysov nízkoprahových programov:

- zameriavajú sa na osoby (alebo skupiny osôb), ktoré nevyhľadávajú bežnú inštitucionálnu pomoc
- služba je poskytovaná v prirodzenom prostredí klienta
- pre realizáciu služby nie je potrebné poznať podrobné údaje o klientovi
- existuje cielená snaha odstraňovať psychologické, sociálne a technické bariéry, ktoré bránia klientovi vo využívaní služby

*Viac informácií nájdete na
www.nizkoprah.sk*

Ďakujem za pozornosť.

Mgr. Iva Grejtáková

Programy sekcie sociálnej integrácie:

Nástrojom realizácie sú komunitné centrá v lokalitách.

1. Program sociálnych služieb
2. Program podpory zamestnanosti
3. Program bývania
4. Program podpory vzdelávania
5. Asistencia inštitúciám a samosprávam

Možnosti spolupráce

Čo ponúkame:

- Národný projekt komunitných centier
- overené a vypracované metodiky jednotlivých služieb (kariérne poradenstvo, pracovné poradenstvo, nízkoprahové služby)
- poznanie potrieb komunit, lokálne partnerstvá
- niekoľkoročné skúsenosti v praxi, konzultácie pri tvorbe programov
- odbornosť

Spolupráca s MPSVaR:

- financovanie činnosti komunitných centier
- monopolizácia poskytovania služieb komunitných centier jedným typom poskytovateľa
- kvalita poskytovaných služieb

www.peopleinneed.sk

Krátky popis oblasti pôsobenia ETP Slovensko

Trinásty rok pôsobí ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj v marginalizovaných rómskych komunitách, kde ponúka pomoc jednotlivcom, rodinám, ale aj komunitám pri riešení komplexných problémov spojených s nevhodným bývaním, nezamestnanosťou a nedostatočným vzdelaním. Spolupracujeme s miestnymi samosprávami, terénnymi sociálnymi pracovníkmi, zriaďujeme komunitné centrá. Od roku 2001 ETP Slovensko zriadilo alebo rozvinulo aktivity komunitných centier v spolupráci so štyridsiatimi samosprávami v obciach a mestách s vysokým počtom sociálne znevýhodnených Rómov.

Na základe komunikácie s klientmi, zistenia ich potrieb sme vypracovali (samostatne alebo v spolupráci s domácimi a zahraničnými partnermi) metodiky, postupy práce a vzdelávacie materiály, ktoré používajú mentori, tútori a výchovno-vzdelávací pracovníci v našich komunitných centrách pri práci s klientmi všetkých vekových skupín (od detí predškolského veku až po dospelých). Príkladmi sú Predškolská príprava, Mladé mamičky, Finančné vzdelávanie, Zdravotná osveta, Križovatky, Nové horizonty, Mosty z chudoby a ďalšie.

V tomto školskom roku pilotne testujeme nový prístup vo vzdelávaní – Feuersteinove inštrumentálne obohacovanie na dvoch základných školách a v desiatich komunitných centrách.

V spolupráci s mestami a obcami sme odskúšali niekoľko funkčných modelov na zlepšenie kvality bývania v rómskych osadách. Presvedčili sme sa, že obyvatelia rómskych osád, ktorí nemajú dokončené vzdelanie, nikdy nepracovali, žijú zo sociálnych dávok dokážu pod odborným vedením našich sociálnych pracovníkov a stavebných odborníkov:

- a) Nasporiť finančné prostriedky
- b) Postaviť alebo opraviť dom
- c) Splatiť mikropôžičku

Základné výzvy práce v marginalizovaných rómskych komunitách

- Dlhodobý nedostatočný záujem politickej reprezentácie na všetkých úrovniach (EÚ, národnej, regionálnej aj lokálnej) o testované, overené a funkčné modely riešení, ktoré prinášajú pomoc a zlepšenie situácie
- Stereotypy, predsudky majority, novinárov a aj časti odborných pracovníkov poskytujúcich služby obyvateľom MRK (policaisti, zamestnanci samospráv, lekári, učitelia, pedagogickí pracovníci, sociálni pracovníci)
- Zneužívanie postavenia obyvateľov MRK
- Hľadanie vinníka súčasnej situácie medzi obyvateľmi MRK a odmietanie spoluzodpovednosti majority, tvorcov politík a exekutívy za súčasný stav

Kľúčové kroky, ktoré by sa mali uskutočniť

1. Čo je možné urobiť hneď

- Implementácia Národného projektu Komunitné centrá v spolupráci so skúsenými mimovládnyimi organizáciami – zodpovednosť MPSVaR, FSR
- Implementácia už vypracovaných akčných plánov (vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť a zdravie) Stratégie pre integráciu Rómov do roku 2020, prijatej Vládou SR v januári 2012 – zodpovednosť USVRK a príslušné rezorty
- Konkrétne, napríklad v oblasti bývanie:
 - ŠFRB – rozšírenie ponuky aj pre skupiny obyvateľov s najnižšími príjmami
 - Vytvorenie Revolvingového fondu na financovanie individuálnej bytovej výstavby pre obyvateľov MRK prostredníctvom sporiacich a mikropôžičkových programov
 - Práce pri výstavbe nového bývania v MRK – súčasť aktivačných, verejno-prospešných prác a dobrovoľníckej služby

2. Na čo je treba trochu viac času a prípravy

- Príprava ďalších akčných plánov pre prioritné politiky (finančná inklúzia, nediskriminácia a komunikácia s majoritou) Stratégie pre integráciu Rómov do roku 2020, prijatej Vládou SR v januári 2012
- Konkrétne, napríklad v oblasti bývanie:
 - Zmena pravidiel čerpania eurofondov – aj na individuálnu výstavbu, aj do marginalizovaných osád
 - Práce pri výstavbe nového bývania v MRK - súčasť praktickej výučby stredných odborných škôl, vysokých škôl stavebného zamerania a architektúry
 - Zmena zákona o dávkach v hmotnej núdzi – sporenie súčast dávky

Čo vie ponúknuť ETP Slovensko:

- overené postupy práce, metodiky
- katalóg efektívnych, odskúšaných *best practices*
- skúsenosti, odporúčania, konzultácie pri tvorbe stratégií, programov, akčných plánov a implementácii programov

Link na film z konferencie - <http://youtu.be/NB-ZNcFN8m8>

Mediálne kampane

Centrum Slniečko, n.o.

Bratislava

1.10.2013

Mediálna kampaň - prostriedok prevencie sociálneho vylúčenia

- citlivo vedená , odborne spracovaná, jasne zameraná informačná kampaň pre širokú verejnosť v rôznych oblastiach pomoci v prípade ohrozenia, sociálneho vylúčenia môže ochrániť pred sociálnym vylúčením, môže zachrániť život ...
- **Kampane neziskového sektora:**
 - na získavanie financií so zámerom realizácie a podpory projektov
 - Informovanie, riešenie problému, poukazovanie na problém.....

Krátky exkurz do media kampaní

- Kampan : Bitka vysvedčenie nezmení – priama odpoveď na prieskumy v Ni školách , z ktorých vychádzal výsledok, že deti sú najviac bité za známky (2001, 2002) a z analýzy detskej linky záchrany, kedy v čase vysvedčenia bolo veľmi veľa telefonátov detí, že sa boja ísť domov.
- Kampan :“ Hľadám si rodinu“ , regionálna kampan v NSK – podarilo sa nám získať 10 nových potenciálnych pestúnov pre deti v ústavej starostlivosti a KS, ktoré sa nemohli vrátiť z dôvodu Domov
- Počas 2 rokov realizácie media kampane sa znížil počet dokonaných samovrážd o viac ako 30%
- Kampane k 19. Novembru – Svetovému dňu prevencie týrania detí
- Sem ešte niečo o prínosoch mediálnych kampaní – niečo teoretické a potom výsledky z praxe..... čo prinášajú kampane.... Plusy a mínusy. Kampane.....

Ponuka a očakávania

- Ponuka partnerskej spolupráce:
 - a/ pri riešení problému, informovanosti verejnosti , multimediálnych kampaniach (predovšetkým v oblasti násilia, prevencie násilia páchaného na deťoch a ženách v ktorom sú pracovníci Centra Slniečko, n.o. odborne zdatní)
 - b/ pri realizácii preventívnych a vzdelávacích programov v oblasti násilia páchaného na deťoch a ženách
 - c/
- Očakávanie:
 - a/ aktívna participácia a spolupráca na realizácii preventívnych programov a mediálnych kampaní
 - b/ nastavenie finančného (dotačného) mechanizmu, ktorý bude zohľadňovať aj širokú škálu prevencie a multimediálnych informačných kampaní realizovaných v spolupráci s MPSVR SR a UPSVAR

Ďakujem za pozornosť.....

Mgr. Mariana Kováčová

www.centrumslniecko.sk

centrumslniecko@centrumslniecko.sk

Branislav Mamojka / Národná rada občanov so zdravotným postihnutím

Sociálna inklúzia osôb so zdravotným postihnutím, kampane a podmienky

Branislav Mamojka

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Prevenencia sociálneho vylúčovania a kvalita sociálneho začleňovania osôb so zdravotným postihnutím závisia na úrovni uplatňovania ich práv a podmienkach zabezpečujúcich rovnosť príležitostí a rovné zaobchádzanie. Na to nestačí len prijímať legislatívne opatrenia a presadzovať ich uplatňovanie. Potrebne je zvyšovať povedomie verejnosti i samotných ľudí so zdravotným postihnutím o ich právach, získavať uvedomelú podporu verejnosti pre ich uplatňovanie, ktorá by sa mala postupne meniť na prirodzenú podporu založenú na tolerancii a uznávaní ľudských práv každého bez obmedzovania práv ostatných.

Ak hovoríme o právach osôb so zdravotným postihnutím, nejedná sa o žiadne špeciálne práva. Majú rovnaké ľudské práva s tým, že pri ich uplatňovaní je potrebné použiť aj špeciálne prístupy a metódy a klásť dôraz na niektoré ich aspekty v závislosti na schopnostiach ľudí so zdravotným postihnutím a postojoch spoločnosti k nim.

Jedným druhom takýchto špeciálnych opatrení sú vyrovnávacie opatrenia, ktorých účelom je zabezpečiť rovnosť príležitostí, ktoré nikoho nediskriminujú a nikoho nezvýhodňujú ako to deklaruje aj Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím alebo náš antidiskriminačný zákon.

Získať takúto podporu verejnosti nie je vôbec jednoduché lebo priamo nezainteresovaní a nedostatočne informovaní ľudia často uvažujú na základe predsudkov a predstávajú ako by boli vyrovnávacie opatrenia pre nich výhodné aj keď ich nepotrebuje a dokonca si niekedy kladú otázku či si takéto opatrenia osoby so zdravotným postihnutím zaslúžia.

Účinnou metódou v kampaniach je poukazovať na výhodnosť opatrení pre všetkých, teda podľa princípu „pre nás nevyhnutné, pre vás užitočné“. Napr. v oblasti architektúry a dopravy je dôležité poukazovať na dobré príklady zabezpečujúce prístupnosť pre rodičov s deťmi, seniorov, ľudí s batožinou, zásobovanie. V prípade ozvučených semaforov je vhodné poukazovať na ich užitočnosť pre seniorov, deti, pri zlom osvetlení a namiesto zdôrazňovania možných ponosov na rušenie okolia hlukom poukazovať na vhodné kompromisné riešenia prostredníctvom nastavenia, ovládania, výberu trasy atď.

Naopak, kontraproduktívnym je neprimerané a nadmerné poukazovanie na možné zneužívanie sociálnych dávok, sociálnych služieb a zbierok ako keby to bolo dominantné v prípade ľudí so zdravotným postihnutím a k podobným javom by nedochádzalo v iných oblastiach života spoločnosti. Účinná kontrola a vyvodzovanie dôsledkov sú potrebné ako všade. Nepáči sa nám však, ak sú zovšeobecňované zneužitia a využívané ako odôvodnenia návrhov na redukciiu podporných opatrení.

Preto sú dôležité aj kampane zamerané na odbornú verejnosť a na rozhodujúcich predstaviteľov verejnej správy. Uvediem pár príkladov oblastí, kde sú zvlášť potrebné.

Za nepriamu diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia považujeme zavádzanie podporných opatrení pre všetkých podmienené aktivitami, ktoré nemôžu splniť niektoré skupiny osôb so zdravotným postihnutím. Najčastejšie ide o podmienenie vykonávaním určitého rozsahu zamestnania. Ide napr. o daňový bonus na deti, ktorý sa poskytuje aj rodičom s nízkym príjmom, ktorým nevzniká daňová povinnosť alebo je nižšia ako samotný daňový bonus. Teda svojim charakterom ide skôr o sociálnu dávku podmienenú zamestnaním ako o zásluhovú dávku na základe zamestnania. V tomto prípade je problém čiastočne riešený špeciálnou sociálnou dávkou, ktorá je však nižšia ako daňový bonus. Návrhy podobne podmienených opatrení sa stále objavujú a tak pretrváva hrozba ďalšej možnej diskriminácie.

Známy je prípad Zlatých Moraviec, časti Ďatelinisko, ktorej obyvatelia sa petíciou vyjadrili proti výstavbe ubytovania pre 12 zdravotne postihnutých osôb. Ich petíciu podporili aj najvyšší predstavitelia mesta. To považujeme za porušenie práv osôb so zdravotným postihnutím zo strany verejných činiteľov. Je dobre, že MPSVR vydalo odmietavé stanovisko k takémuto porušovaniu práv. Neide o ojedinelý postoj občanov i verejnej správy a preto je veľmi potrebná cieľená a koordinovaná kampaň MPSVR a MNO.

Pri diskusiách s verejnou správou sa často stretávame z ich strany s redukciou prístupnosti na bezbariérovosť architektonického prostredia a dokonca len na bezbariérovosť vstupov do budov bez ohľadu na prístupnosť interiéru pre návštevníkov, zákazníkov, klientov a zamestnancov so zdravotným postihnutím.

Tieto a podobné prípady potrebujú skutočne sústredené pôsobenie na odbornú a rozhodujúcu verejnosť.

Dôležitým nástrojom je Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý je nad našou národnou legislatívou. Konečne sa podarilo ustanoviť aj kontaktné miesto na implementáciu dohovoru. Jeho sídlom je síce MPSVR, ale má nadrezortnú úlohu, o čom svedčí aj zriadenie sekundárnych kontaktných miest na jednotlivých ministerstvách reprezentovaných ich poverenými pracovníkmi. Nadrezortnosť je veľmi dôležitá, dlho očakávaný a presadzovaný prístup k uplatňovaniu práv osôb so zdravotným postihnutím. Výraznejšie sa začína uplatňovať najmä v procese prípravy Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím aj keď sa ešte občas stretávame s názorom, že ide o národný program ministerstva práce. Veríme, že tento prístup sa bude stále viac uplatňovať nielen pri implementácii Národného programu. Chceme požiadať ministerstvo a kontaktné miesto, aby ho dôsledne presadzovali.

Ďalším významným faktorom spoločenského začleňovania osôb so zdravotným postihnutím je ich účasť na tvorbe verejných politík, legislatívy a jej implementácie. Ratifikáciou dohovoru na základe jeho článku 4.3 sa štát zaviazal pri vytváraní a uplatňovaní zákonodarstva a politiky zameraných na vykonávanie dohovoru a pri rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím dôkladne s nimi konzultovať a aktívne s nimi spolupracovať prostredníctvom ich reprezentatívnych organizácií. Ministerstvo práce túto úlohu plní. Sú však ústredné i ďalšie orgány, ktoré túto úlohu plnia len čiastočne, prípadne sporadicky alebo ju vôbec neplnia. Dokonca s nami ani nepreberajú naše zásadné pripomienky. Aj v tejto veci by sme chceli požiadať MPSVR a najmä kontaktné miesto o pomoc na zabezpečenie plnenia tejto úlohy.

Chýba však aj inštitucionálna podpora reprezentatívnych organizácií osôb so zdravotným postihnutím. Pritom nemám na mysli len podporu z dotačného systému MPSVR, ale aj hľadanie iných zdrojov. Aby tieto organizácie mohli byť kvalifikovanými partnermi verejnej správy a prispievať k objektivizácii poznania o potrebách, k optimalizácii riešení a k úspešnosti implementácie opatrení potrebujú aspoň minimálne profesionálne zázemie a podmienky podporujúce ich udržateľnosť ako sú napr. viacročné dotačné schémy. Je to potrebné aj pre štátom garantované zahrnutie týchto organizácií do procesu monitorovania podľa článku 33.3 dohovoru a pre účinnú spoluprácu s nezávislým mechanizmom na presadzovanie, ochranu a monitoring vykonávania dohovoru podľa článku 33.2 dohovoru.

Pre uplatňovanie vlastných práv, vedenie účinných kampaní a efektívnu činnosť ich organizácií je nevyhnutné, aby samotné osoby so zdravotným postihnutím poznali dôkladne svoje práva i občianske povinnosti, aby vedeli formulovať svoje potreby, obhajovať ich, podieľať sa na hľadaní riešení a na ich implementácii. Za týmto účelom je potrebné podporovať rozvoj ich schopností sebaobhajoby a osvetovo na nich pôsobiť. Tieto činnosti sú nedostatočne podporované. Dotačný systém MPSVR je orientovaný prakticky len na individuálnu prácu. Chýba podpora skupinovej práce a osvetu, ktoré sú dôležité práve pre motiváciu, sebaobhajobu a preberanie dobrých skúseností.

Existujúce dotačné schémy, vrátane schémy MPSVR, neposkytujú dostatok priestoru na rozvoj uvedených činností. Preto by sme uvítali revíziu, rozšírenie existujúcich schém a prípadne vytvorenie nových možností tak, ako je to požadované v koncepcii rozvoja občianskej spoločnosti a odporúčané vo vyhodnotení dotačných systémov schválenom Radou vlády pre NMO.

Uvítali by sme aj prisľúbenú spoluprácu v deklarácii MPSVR o spolupráci s MNO Na určovaní priorít a mechanizmov dotačnej politiky MPSVR, osobitne vo vzťahu k MNO, s cieľom zvyšovať efektivitu takto vynaložených finančných prostriedkov.

O NROZP

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím združuje organizácie osôb so zdravotným postihnutím reprezentujúce prakticky všetky zdravotné postihnutia.

Cieľom NROZP v SR je plné uplatňovanie práv osôb so zdravotným postihnutím ako prirodzenej súčasti spoločnosti a začleňovanie opatrení na prevenciu a prekonávanie dôsledkov zdravotného postihnutia do všetkých politík rozvoja spoločnosti.

Medzi jej činnosti patrí

- Obhajoba práv a boj proti diskriminácii na základe zdravotného postihnutia
- Poskytovanie platformy na formuláciu spoločných stanovísk a realizáciu aktivít na presadzovanie spoločných záujmov
- Podpora rozvoja kapacity členských organizácií
- Monitoring situácie osôb so zdravotným postihnutím
- Účasť na tvorbe, pripomienkovaní a implementácii legislatívy
- Šírenie informácií o problémoch a možnostiach OZP a pre OZP doma, do zahraničia i zo zahraničia

NROZP je členom EDF, prostredníctvom ktorého sa zúčastňuje na ovplyvňovaní európskej legislatívy a získava informácie a skúsenosti užitočné pre implementáciu európskej legislatívy u nás

NROZP má len jediného zamestnanca s častými výpadkami a nedostatočné prenajaté priestory, čo značne sťažuje a obmedzuje jej činnosť.

Panel 3:

Viktor Blaho / [Združenie zástupcov neštátnych detských domovov v SR](#)

Neštátne detské domovy na začiatku a dnes - spolupráca neštátnych zariadení náhradnej starostlivosti navzájom, spolupráca s MPSVaR SR a z ÚPSVaR.

Po celospoločenských zmenách v roku 1989 prvé neštátne zariadenia náhradnej výchovy - detské domovy, nenechali na Slovensku na seba dlho čakať. Už v roku 1992, založila prvý internátny detský domov s pomocou Rakúskej charity Slovenská katolícka charita - Diecézna charita Žilina, podľa akého zákona mi nie je známe, keďže zákon o školských zariadeniach bolo možné uplatniť až od roku 1993. V roku 1994 vznikli ďalšie dva cirkevné detské domovy. V Ľubietovej založila Domov detí Ľubietová Evanjelická diakonia a v Medzilaborciach začal pracovať Detský domov sv. Nikolaja, ktorý zriadila Prešovská pravoslávna eparchia. Detské domovy, ktoré vznikli po roku 1993, boli zriadené cirkvami, už podľa školského zákona o školských zariadeniach.

Na začiatku roku 1997 detské domovy prešli pod rezort Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR. Nové neštátne detské domovy začali vznikať už podľa zákona o sociálnej pomoci č. 195/1998. Tejto možnosti sa chytili už nie len cirkvi a náboženské spoločnosti ale aj občianske združenia podľa zákona o občianskych združeniach č. 83/1990 alebo neziskové organizácie založené podľa zákona č. 213/1997. Prvý takýto detský domov, nesúci názov „Náhradné rodiny DC“, niekedy nazývaný aj virtuálny detský domov, pretože všetky jeho deti sú v profesionálnych náhradných rodinách, začalo budovať v roku 1998 Detské centrum, prvá slovenská spoločnosť pre pomoc deťom v náhradnej starostlivosti, ktorej kolektív dobrovoľníkov pracoval v prospech detí v detských domovoch už od roku 1980. Postupne vznikali ďalšie a ďalšie neštátne detské domovy, ktoré zakladali cirkvi, náboženské spoločenstvá ale aj ďalšie občianske združenia a neziskové organizácie, ktoré boli založené najmä za účelom zriadenia detského domova.

Dnes je na Slovensku 21 už pracujúcich neštátnych detských domovov:

v Košickom kraji 1
v Prešovskom kraji 3
v Žilinskom kraji 3
najviac v B. Bystrickom kraji 4
Trenčiansky kraj 2
Trnavský kraj 3
Nitriansky kraj 2
Bratislavský kraj 3

a 2 detské domovy, 1 v Bratislave a 1 v Košickom samosprávnom kraji prvé deti prijímajú až v roku 2014.

V roku 2014, ak sa nič nezmení objedná Ústredie PSVaR v týchto zariadeniach **572** miest, čo je oproti roku 2013 nárast o 52 miest. Je nutné ale poznamenať, že neštátne detské domovy majú k dispozícii oveľa viacej miest vo svojich zariadeniach alebo profesionálnych rodinách.

Možno bude niekoho zaujímať, že 6 neštátnych detských domovov sa venuje len profesionálnym rodinám, 3 detské domovy majú špecializované skupiny pre deti s poruchami správania, 2 detské domovy sa venujú deťom so spodným pásmom ľahkého mentálneho postihnutia, 1 detský domov sa zameriava na maloleté matky s deťmi, ostatné zariadenia organizujú starostlivosť o deti v samostatných skupinách.

Spolupráca neštátnych zariadení náhradnej starostlivosti navzájom, spolupráca s MPSVaR SR a z ÚPSVaR.

Neštátne detské domovy a ich zriaďovatelia úzko spolupracovali už od októbra 2004, kedy sa v Ružomberku 11 z 12 dohodli na vzájomnej spolupráci. V marci roku 2006 opäť v Ružomberku založilo 19 vtedy z 20 neštátnych detských domovov občianske združenie Združenie zástupcov neštátnych detských domovov, kde jeho členovia začali úzko spolupracovať. Jeho hlavnou náplňou je zvolávanie stretnutí všetkých neštátnych detských domovov s pravidelnou pozvánkou pre Ústredie PSVaR a MPSVaR, ktorých zástupcovia

sa týchto stretnutí od roku 2006 aj pravidelné zúčastňujú, ďalej zastupovanie neštátnych detských domovoch na pripomienkových konaniach ku zákonom a vyhláškach, a tiež zastupovanie neštátnych detských domovov, ako zmluvných partnerov v zmluvách medzi Ústredím PSVaR a akreditovanými poskytovateľmi sociálnoprávnej ochrany detí v detskom domove. V roku 2007 prijali členovia Združenia neštátnych detských domovov v Teplicke nad Váhom aj známu spoločnú deklaráciu DIEŤA POTREBUJE RODINU v znení:

- Neštátne detské domovy si uvedomujú, že najlepšia na výchovu dieťaťa je rodina, a preto vynaložia úsilie, aby prostredie, v ktorom sa starajú o deti, odkázané na náhradnú starostlivosť, sa svojimi priestormi ale najmä formami a metódami práce čo najviac priblížilo bežnému životu v rodine....
- Neštátne detské domovy sa zaväzujú, že počet detí v jednej samostatnej skupine nepresiahne 10, s výnimkou nutnosti prijať ďalšie dieťa, ktoré už má v skupine svojho súrodenca....
- Neštátne detské domovy neprijmú do samostatnej skupiny mladšie dieťa ako 3 roky, pri zohľadnení súrodeneckých väzieb. Ak sa nepodarilo toto dieťa umiestniť do pestúnskej rodiny, adoptívnej rodiny alebo do osobnej starostlivosti inej osoby ako rodiča, detský domov vyvinie maximálne úsilie aby toto dieťa bolo umiestnené do profesionálnej rodiny. Toto sa týka aj detí do 3 rokov veku, ktoré už sú umiestnené v samostatných skupinách....
- Ak neštátne detské domovy nemajú k dispozícii pripravenú profesionálnu rodinu, alebo pestúnsku rodinu alebo inú formu náhradnej rodinnej starostlivosti, oslovia ďalšie detské domovy so žiadosťou o prijatie dieťaťa do ich profesionálnej rodiny....
- Každý člen Združenia neštátnych detských domovov vyvinie maximálne úsilie pre umiestňovanie detí prednostne do profesionálnych rodín....
- Zasadou prijatia nového člena do Združenia zástupcov neštátnych detských domovov bude jeho angažovanosť pre rodinné formy náhradnej starostlivosti, medzi ktoré ZZNDd zaraďuje aj profesionálne rodiny....

Od roku 1992 keď vznikol prvý neštátny detský domov až po dnešok sa v komunikácii ich zriaďovateľov s príslušným ministerstvom a dnes aj Ústredím PSVaR a Úradmi PSVaR veľa vecí zmenilo k lepšiemu, ale stále je čo zlepšovať.

Prvé detské domovy, ktoré založili mimovládne organizácie to nemali vôbec ľahké, najmä čo sa týka ich financovania. Do prvej polovice roku 2002 doplácali ich zriaďovatelia na výchovu detí odkázaných súdom do náhradnej starostlivosti na 50% nákladov. Dokonca niektoré detské domovy na časť detí vôbec peniaze nedostali. Úplne absentovala kontrola kvality starostlivosti o deti, aj napriek tomu, že sa dalo predpokladať, že detské domovy finančnú situáciu nezvládajú a reálne hrozilo, že práve z ekonomického dôvodu môžu niektoré zariadenia všestrannú starostlivosť o deti zanedbávať. Od druhej polovice roku 2002 až do roku 2006, keď neštátne detské domovy patrili pod VÚC, to bola ešte väčšia katastrofa v komunikácii, pretože, aj keď finančné príspevky boli poskytované podľa zákona až na pokrytie už 75% nákladov, bola tu snaha ovplyvňovať čerpanie jednotlivých položiek dôležitých na prevádzku detského domova, čo až znemožňovalo normálny chod takéhoto zariadenia, oproti tomu kvalita práce s deťmi tiež nikoho nezaujímal. Po prijatí zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele sa komunikácia s úradmi, s ktorými detské domovy prichádzali do styku, postupne zlepšila, najmä čo sa týka ekonomických záležitostí, stále je však čo vylepšovať aj v tejto oblasti. V iných oblastiach očakávame zlepšenie najmä v oblasti sociálnej práce - či spolupráce s úradmi pri starostlivosti o deti, či už v oblasti umiestňovania detí do zariadení, alebo spolupráce pri plánovaní ich budúcnosti, či spolupráce na ich socializácii, aj keď v posledných mesiacoch zaznamenávame pokrok aj v tejto oblasti, najmä čo sa týka v minulosti často porušovaných niektorých ustanovení zákona č. 305/2005 zo strany orgánov SPO. Čo sa týka kontroly kvality starostlivosti o deti v štátnych aj neštátnych detských domovov, tak táto ani dnes nemá vytvorený žiadny zaužívaný systém a je viac menej len náhodná. Zaznamenali sme nejaké pokusy o vytvorenie akýchsi štandardov kvality práce. Za väčšinu neštátnych detských domovov, ako som si vypočul názory ich predstaviteľov, môžem bez obáv povedať, že sú postavené veľmi nízko.

• Neštátnym detským domovom stačia slovenské zákony, vyhláška, Dohovor o právach dieťaťa a ich interné predpisy. Ako ich zriaďovatelia žiadame MPSVaR a ÚPSVaR aby sa nesnažilo do príslušných

zákonov, vyhlášok dotýkajúcich sa sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vnášať prvky podrobného organizačného zabezpečenia činnosti detských domovov hraničiacich až s pracovným poriadkom, len preto, že pre štát ako zriaďovateľa detských domovov je možno pohodlnejšie dať podrobný návod na prácu ich riaditeľom, ako zabezpečiť vysoko odborné vedenie a bez alibizmu, tak citlivého organizmu, akým je detský domov. ... Viem že riaditelia najmä štátnych detských domovov sa neustále dožadujú nejakých predpisov. Toto ale nech si rieši ich zriaďovateľ v rámci svojich interných predpisov. Viac ako 30 rokov sledujem detské domovy a prácu v nich. Podľa mňa to zabíja pozitívnu kreativitu riaditeľov, keď dostanú všetko nalinkované. **Žiadame preto MPSVaR, ak kedykoľvek budú mať snahu v takomto duchu novelizovať príslušný zákon, či vyhlášku, aby prizvali Združenie neštátnych detských domovov ako partnera pre tvorbu takéhoto zákona. Vychádzam aj z toho, že v súčasnosti sa chystá veľká novelizácia zákona č. 305/2005.**

- **Neštátne detské domovy majú v systéme náhradnej starostlivosti na Slovensku svoje stabilné miesto,** sú podľa mňa oveľa lacnejšie pre štát, v mnohých prípadoch odvádzajú aj kvalitnejšiu prácu - jedným z dôvodov môže byť aj „nezošňurovaná“ kreativita ich riaditeľov, ale aj to, že ich zriaďovatelia ich postavili ako sa hovorí „na zelenej lúke“, bez „dedičstva z minulosti“. Okrem toho už v mnohom a kvalitne supľujú štátne zariadenia náhradnej starostlivosti v neštátnych zariadeniach pre rôzne handicapované deti a mládež, ako príklad spomeniem Detský domov sv. Jozefa v Turzovke, ktorý prevzal úlohy bývalej Pomocnej školy internátnej v Turzovke. Ak to takto vníma aj MPSVaR SR, **žiadame ich aby v prípade čerpania eurofondov mysleli aj na neštátne subjekty,** ktoré tiež plnia jeho ciele a úlohy, a tiež vynakladajú nemalé vlastné finančné prostriedky ich zriaďovateľov mimo prideleného štátneho rozpočtu, čo si vyžaduje nemalé psychické aj fyzické vypätie ich manažmentu.

- **Máme nápady ako zlepšiť aj akreditačné konania,** tak aby boli spokojné obidve strany a najmä naplnené ciele a úlohy sociálnoprávnej ochrany detí.

- **Navrhujeme otvorenie diskusie o zmene postavenia akreditovaných subjektov** v súčasnom systéme SPO. V súlade s nastúpeným trendom decentralizácie a deinštitucionalizácie považujeme za jednu z priorít práve posilňovanie výkonu opatrení v akreditovaných subjektoch a úlohu štátu vidíme najmä v jeho kontrolnej funkcii. Sme presvedčení, že takýto prístup by priniesol so sebou nielen novú kvalitu, ale aj úsporu nemalých finančných prostriedkov v oblasti materiálno-technického zabezpečenia výkonu opatrení....

- **Osobitnú pozornosť navrhujeme venovať podpore inovatívnych riešení** ponúkaných MVO. Súčasný systém takéto aktivity nielenže nepodporuje, ale ich vo svojej podstate znemožňuje, pokiaľ tieto nie sú v réžii štátnych inštitúcií....

- **Aktuálne postavenie akreditovaných subjektov v oblasti výkonu opatrení** v DeD, keď v podstate jedinou úlohou orgánov SPO smerom k neštátnym domovom v procese deinštitucionalizácie je sledovanie využitia ich kapacít, považujeme za demotivačné a kontraproduktívne. Navrhujeme teda zmeniť súčasný stav na stav v skutku partnerský vytvorením priestoru pre aktívny prístup všetkých zainteresovaných strán."

- **V neposlednom rade by som chcel spomenúť, že tak ako štátnym, tak aj neštátnym detským domovom chýba špecializovaný, najmä po stránke zdravotnej odborný stacionár pre deti s ťažkými psychiatrickými poruchami.** Ak má štát problém takéto zariadenie s potrebnou kapacitou zriadiť ale vedel by ho ekonomicky zabezpečiť, môžeme hľadať cesty aj medzi neštátnymi poskytovateľmi SPO pre deti v zariadení .

- **Neštátne detské domovy a ich akreditovaní zriaďovatelia,** a to si dovoľím tvrdiť aj dnes, napriek tomu, že to nemám odobrené Valným zhromaždením Združenia zástupcov neštátnych detských domovov, sa dokážu zaviazat', že vytvoria maximálny priestor na účinnú komunikáciu s MPSVaR SR aj s Ústredím PSVaR. Túto komunikáciu v oblasti tvorby zákonov, vyhlášok a aj podľa potreby interných predpisov ZZNDDeD formou deklarácií, ktorými bude možné zaviazat' jeho členov, podporia ponúknutím svojich priestorov, organizačným zabezpečením a aj podľa možnosti ekonomickým zabezpečením.

Za Združenie zástupcov nešťátnych detských domovov
PaedDr. Viktor Blaho, prezident DC

DETSKÉ CENTRUM

*prvá slovenská spoločnosť pre pomoc
deťom v náhradnej starostlivosti*

K. Sidora 134, 034 01 Ružomberok, e-mail: prezident@detskecentrum.sk, tel. 0903 731 750

„PRE DETI JE DÔLEŽITÉ,
ČI TAM HORE ROZUMEJÚ
ICH POTREBÁM
A ČI JE ZÁUJEM REAGOVAŤ NA NE.“

Mgr. Alena Molčanová

NÁVRAT AKO REPREZENTANT MVO
ANGAŽUJÚCICH SA V SYSTÉMOVÝCH
ZMENÁCH V OBLASTI
SOCIÁLNOPRÁVNEJ OCHRANY

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

- Návrat ako samostatný projekt vznikol pod nadáciou Alternatíva v roku 1993 na báze dobrovoľníctva.
- V roku 1996 NÁVRAT uviedol do praxe novú formu rodinnej starostlivosti o deti – **profesionálnu náhradnú výchovu v rodine**.
- Ako prvá mimovládna organizácia na Slovensku dostal **povolenie na vykonávanie sociálnej prevencie, poskytovanie sociálneho poradenstva (v roku 1999) a vykonávanie vybraných činností sociálnoprávnej ochrany (v roku 2001)**. Od roku 2001 prevádzkuje prvú Infolinku nielen o adopcii a online poradňu.
- Prostredníctvom **komunikačných projektov šíri myšlienku náhradnej rodinnej starostlivosti** od roku 2001. Návrat inicioval a odborne spolupracoval na realizácii a vysielaní/šírení dokumentárneho filmu Sedem magických rokov a ďalších viac ako 20 filmov s tematikou potrieb detí v riziku ohrozenia, vzťahov v rodine a náhradnej rodinnej starostlivosti.

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

- V spolupráci s ďalšími organizáciami vypracoval **Štandardy prípravy na náhradné rodičovstvo**, ktoré sa uplatnili aj v Zákone o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele (z roku 2005). Od roku 2006 realizuje Návrat aj služby pre rodiny v ohrození - **sanáciu rodinného prostredia** a participuje aj na jej legislatívnych vymedzeniach a metodickej implementácii v praxi.
- Návrat je dnes špecializovaná mimovládna organizácia, ktorá sa od svojho vzniku zameriava výhradne na rodinné formy starostlivosti o ohrozené deti. Poskytuje **komplexné odborné služby** v oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti a v oblasti sanácie pôvodného rodinného prostredia dieťaťa. Iniciuje zmeny v sociálnom systéme a rozvoj služieb v sociálnej oblasti, ktorý zohľadňuje záujmy všetkých detí a potrebu prežiť detstvo v rodine.

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

MVO

SÚ „VODA, ČO KVAPKÁ DO KAMEŇA A HLBI JAMKU“.

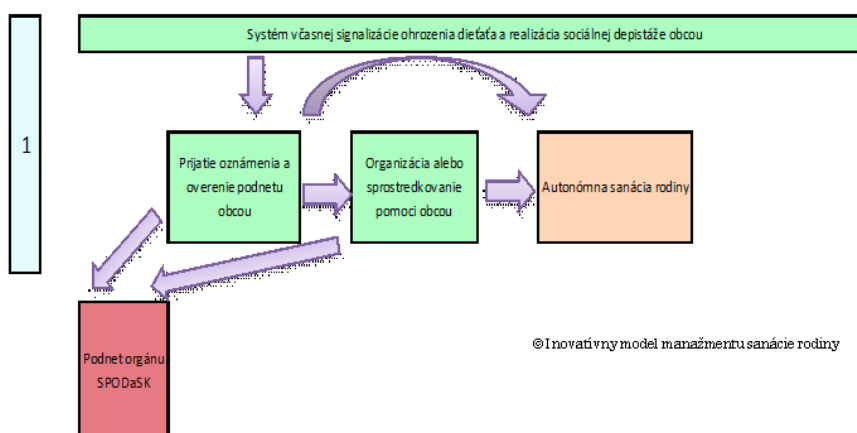
SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

ČO POTREBUJEME?

NEVYHNUTNOSŤ SÚ/ČINNOSTI SAMOSPRÁVY V OBLASTI SPO

/aby bola dieťaťu, jednotlivcovi a rodine poskytnutá kvalifikovaná pomoc v kľúčovom čase, kedy sa ocitá v náročnej životnej situácii/;

Schéma č. 1 Procesy práce s rodinou, so signálmi indikujúcimi ohrozenie dieťaťa

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

ČO POTREBUJEME?

PODPORA A ROZVOJ PESTÚNSTVA

ktoré v súčasnom ponímaní vyžaduje pedagogicko-terapeutický potenciál a provokuje tak potrebu pestúnov:

- po kvalifikovanej a špecializovanej príprave,
- po odbornom sprevádzaní a supervízii
/s nevyhnutnosťou štandardov/.

vznik nových služieb:

- ✓ krátkodobá odľahčovací služba,
- ✓ špecializované centrá podpory pestúnov a detí umiestnených v pestúnskej starostlivosti.

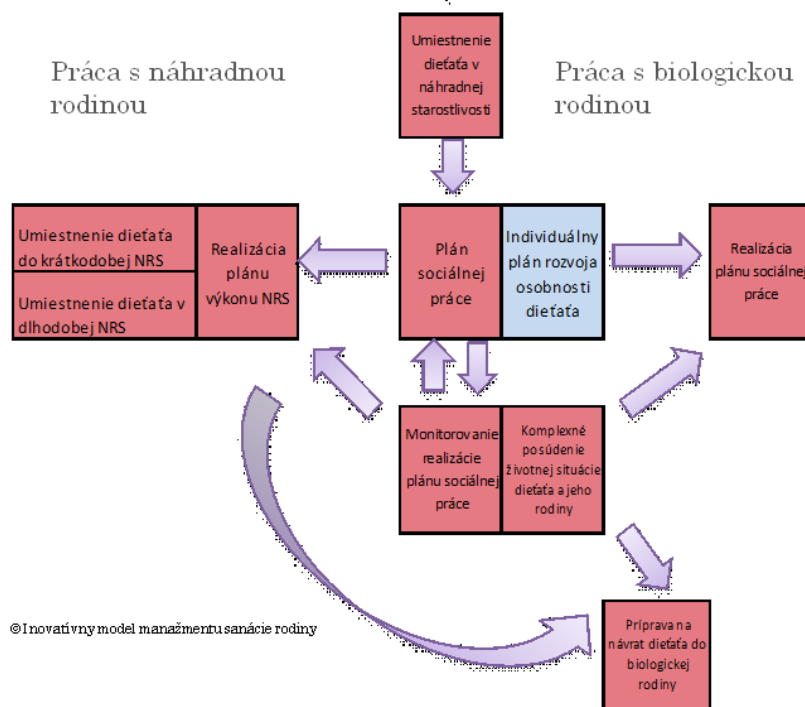
Toto by reflektovala podpora systémového opatrenia vzniku

„SIETE TERAPEUTICKÝCH PESTÚNSKYCH RODÍN“

v súčinnosti samosprávy a špecializovaných MVO.

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

PESTÚNSKA STAROSTLIVOSŤ AKO SÚČASŤ INTEGROVANÉHO SYSTÉMU POMOCI RODINE

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ!

SOCIÁLNA INKLÚZIA Skúsme spolu dosiahnuť viac, Bratislava 01.10.2013

Ludia bez domova v systéme sociálnych služieb 2013

Juraj Barát Depaul Slovensko n.o.

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Kde sa nachádzame

- Dialóg MPSVR/MVO existuje a rozvíja sa:
 - Úroveň odborná:
 - Nízkoprahové služby pre ľudí bez domova do Zákona o SS
 - Služby krízovej intervencie samostatná časť
 - Našiel sa model financovania nocľahární
 - Model služieb pre ľudí bez domova prijatý
 - Každoročná aktívna účasť na konferenciách o ľuďoch bez domova
 - Úroveň politickej vôle
 - podmieňuje financovanie
 - rozhodovanie podmieňuje moc

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Oznámenie pre zúčastnených

Potrebné zákony už niekto dopracuje,
ale tie chýbajúce služby pre bezdomovcov
za vás nikto neurobí

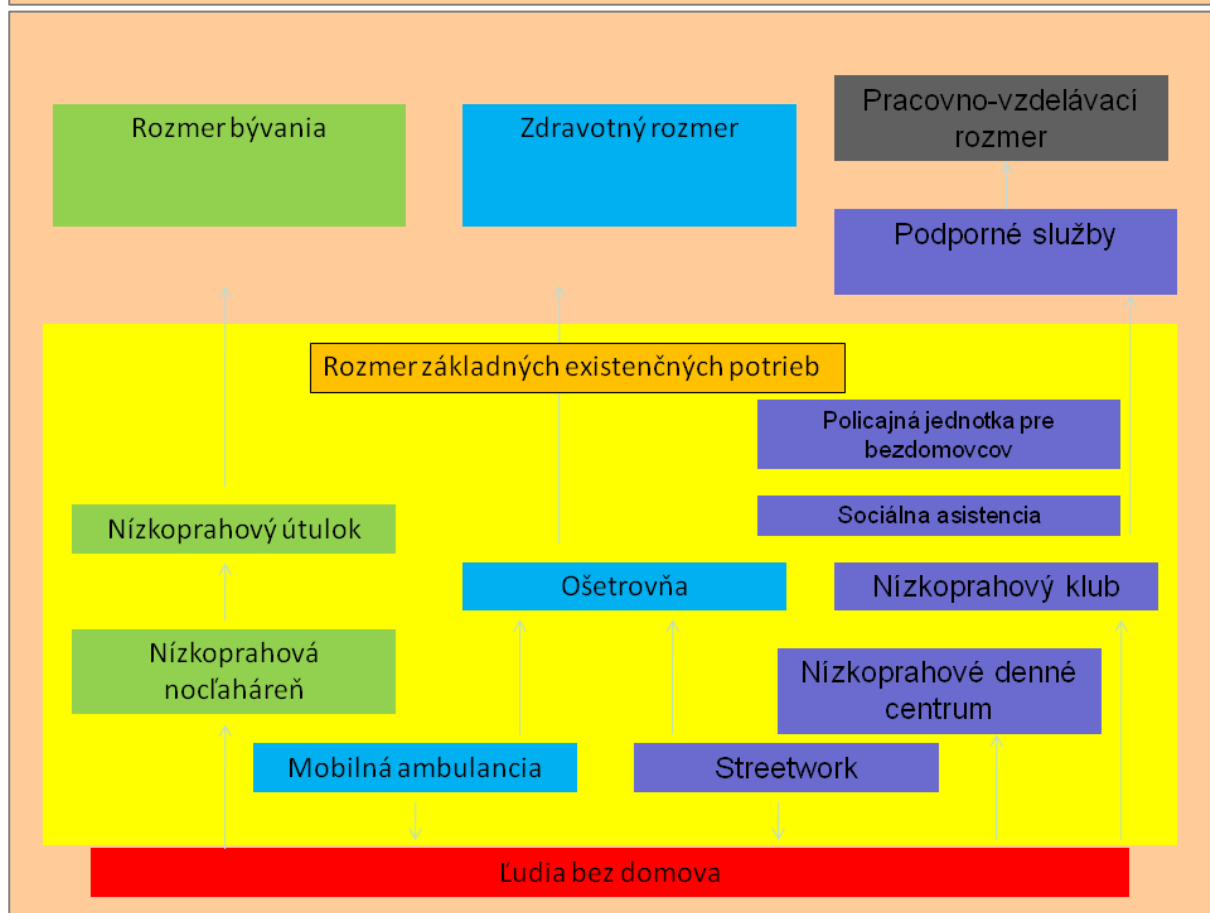
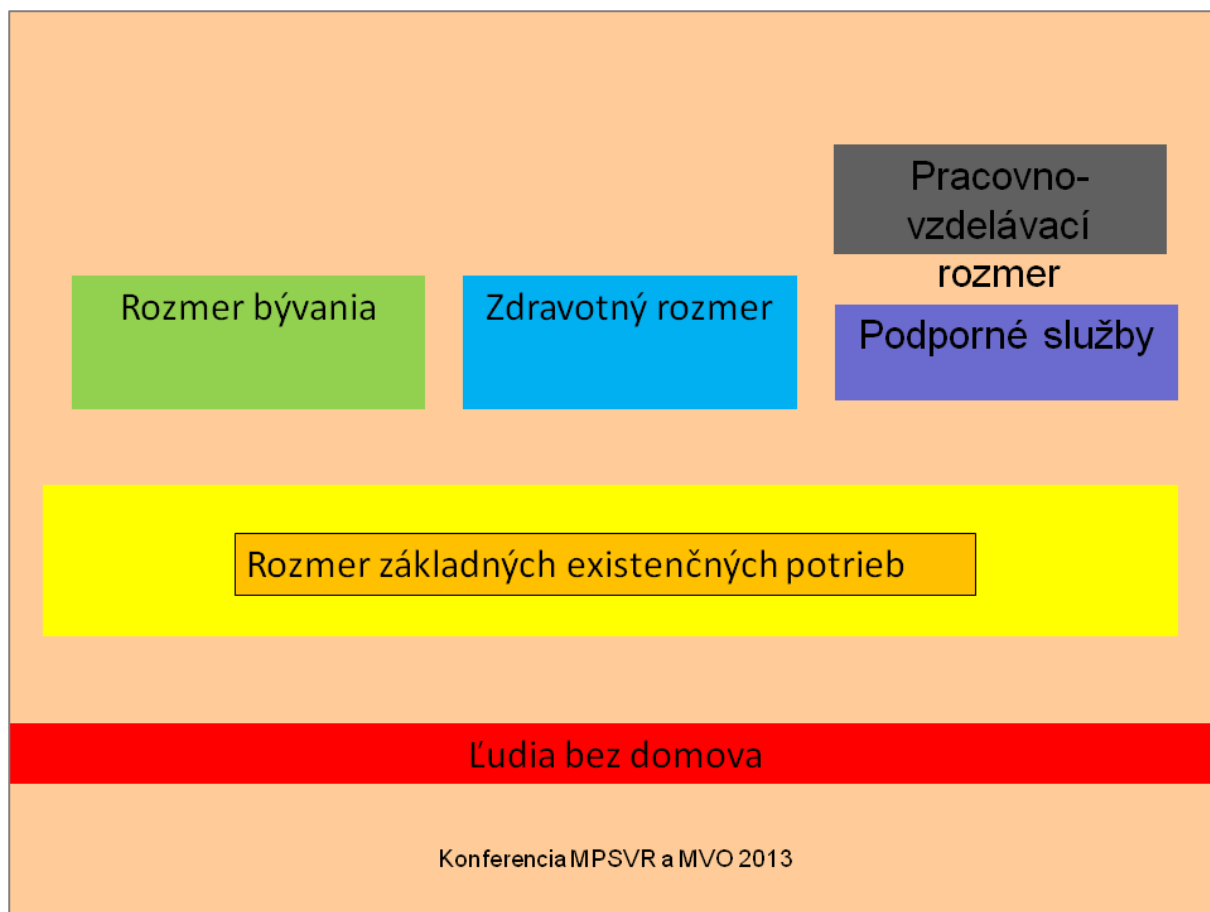
(Konferencia Ľudia bez domova 2013, p. Woleková)

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Ponuka mvo

- Systémové riešenie
 - Model
 - Definícia bezdomovectva
- Práca v teréne
 - Inovatívne projekty
 - Neatraktívne služby
 - streetwork, dobrovoľníci
- Informácie o problematike
- Práca s verejnosťou
 - Médiá
 - Miesto v komunite

Konferencia MPSVR a MVO 2013

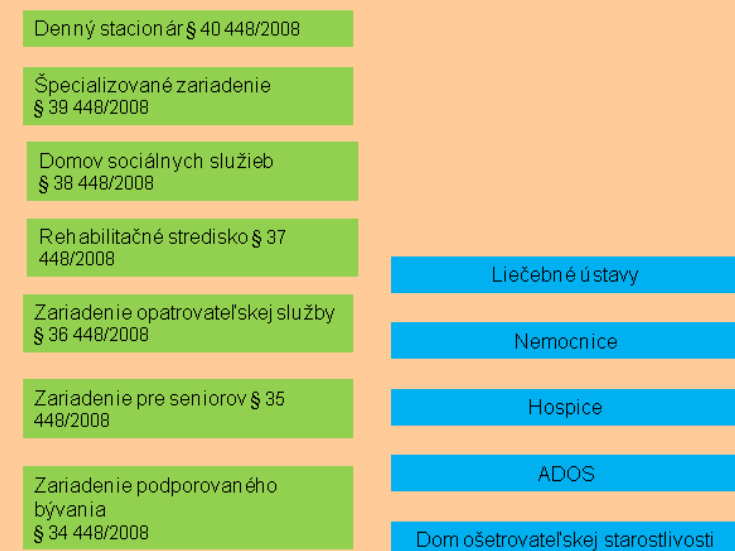

Koncepcia poskytovania podporných sociálnych služieb pre ľudí bez domova v hl. meste SR Bratislava

Rozmer bývania	Zdravotný rozmer	Pracovno – vzdelávací rozmer
Legislatívne nezastrešené služby	Rozmer základných existenčných potrieb	Podporné služby

Nadväzujúce zariadenia a služby

Konferencia MPSVR a MVO 2013

MAPA KONTAKTNÝCH MIEST v Bratislave

PODĽA TERÉNEJ SOCIÁLNEJ PRÁCE OZ PROTI PRÚDU

Konferencia MPSVR a MVO 2013

výzvy

- Zákon o SS
 - Nárok na zdravotné služby pre ľudí bez domova
 - Strava
 - Štandardy kvality
- Koncepcia riešenia bezdomovectva na celoslovenskej úrovni
 - Prevencia a komplexnosť
- Medzirezortná koordinácia a spolupráca
- Obmedzovanie financií
 - Kapacitou
 - Štandardom
 - EON
- Nízka úroveň odbornosti úradníkov
- Dvojaký meter pri kontrolnej činnosti
- Verejné obstarávanie
- Odvolací inštitút
- Začlenenie do spoločnosti- pracovná terapia...

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Úloha MPSVR

- Politická
 - Parlament
 - Samosprávy
 - EU
- Odborná
 - Zákon o SS a súvisiaca legislatíva (hmotná núdza, marginalizované komunity...)
- Čas
- *Expertný tím?*

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Vznik Depaul Slovensko

- Zima 2005/2006
- 2006 štúdia o Slovensku
 - Máj- založenie Depaul Slovensko n.o.
 - December- otvorenie Nocľahárne sv. Vincenta
- 2008 Útulok sv. Lujzy
- 2010 Ošetrovňa sv. Alžbety

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Odpoveď DPS na dnešnú dobu

- Odpoveď na otázky života a smrti ľudí
 - Vstupujeme do neznáma a prázdna
 - Stávame sa miestom, kde sa menia ľudia
 - Možnosť nového začiatku, nádeje, perspektívy
- Rizikové prostredie
 - Miesto (spoločnosť, okolie)
 - Práca, predsudky
- Veľký rozsah služby, postupne komplexný prístup

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Konferencia MPSVR a MVO 2013

Panel 4:

Katarína Dubovanová / UPSVaR

Aktívna politika trhu práce - významný prostriedok aktívneho začleňovania osôb vylúčených z pracovného trhu

- ✚ Aktívna politika trhu práce sa v SR realizuje na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
- ✚ Hlavné zmeny v nástrojoch a príspevkoch AOTP po novele zákona
- ✚ Kategórie znevýhodnených UoZ

Podpora zamestnávania mladých ľudí

Situácia na trhu práce v SR je charakterizovaná vysokou mierou nezamestnanosti mladých ľudí. K 31.12.2012 bolo v evidencii úradov PSVR **425 858 UoZ** (všetci evidovaní) **390 111 disponibilných UoZ**, z toho **140 137 bolo UoZ vo veku do 29 rokov**, čo predstavuje **32,9%** zo všetkých evidovaných UoZ a **35,92%** podiel z disponibilných UoZ.

K 31.08.2013 stav celkového počtu UoZ dosiahol **402 213 osôb**, stav disponibilných UoZ dosiahol **369 636 osôb**.

Nepriaznivú situáciu mladých na pracovnom trhu riešia nasledovné AOTP:

Príspevok na vykonávanie absolventskej praxe

- v roku 2012 skončilo absolventskú prax celkovo **14 358 UoZ**
- z nich sa na trhu práce umiestnilo **4 473 UoZ**, čo je **31,15 %** z celkového počtu
- **2 242 UoZ** sa umiestnilo na trhu práce do 3 mesiacov po jej ukončení.
- k 30.6.2013 skončilo absolventskú prax celkovo **8 343 UoZ**
- z nich sa na trhu práce umiestnilo **5 083 UoZ**, čo je **60,93 %** z celkového počtu
- **2 958 UoZ** sa umiestnilo na trhu práce do 3 mesiacov po jej ukončení.

3

• Projekt č. XX „Zamestnávanie nezamestnaných v samospráve“

Aktuálny stav realizácie k 15.9.2013

Žiadosti			Dohody		
Počet žiadostí UoZ	Počet žiadaných PM	Celkový žiadaný príspevok (v €)	Počet uzatvorených dohôd	Dohodnutý počet PM	Celkový dohodnutý príspevok (v €)
435	580	2 459 669,52	390	511	1 854 202,06

- Rozšírenie cieľovej skupiny o UoZ starších ako 50 rokov, vedených v evidencii UoZ najmenej 6 mesiacov a o znížení rozpočtu projektu od augusta 2013 a presun finančných prostriedkov v prospech projektu č. XXI

4

- **Projekt č. XXI „Podpora vytvárania pracovných miest“**

Aktuálny stav realizácie k 15.9.2013

Žiadosti			Dohody		
Počet žiadostí UoZ	Počet žiadaných PM	Celkový žiadaný príspevok (v €)	Počet uzatvorených dohôd	Dohodnutý počet PM	Celkový dohodnutý príspevok (v €)
5 125	10 645	62 951 227,30	4 641	9 000	48 656 370,52

- **Projekt XXI/A - Podpora vytvárania pracovných miest - 2**

je pokračovaním projektu č. XXI, o ktorý bol veľký záujem, došlo k presunu financií z projektu č. XX na ktorom sa prejavil nižší záujem samospráv o vytváranie pracovných miest.

5

Zvyšovanie zamestnanosti uchádzačov o zamestnanie vo veku 50 +

- V evidencii ku koncu 2012 bolo **96 661 UoZ** nad 50 rokov – **22,7 %** podiel na všetkých evidovaných UoZ
- V roku 2012 bolo v rámci nástrojov AOTP podporené zamestnanie **7 677 UoZ** starších ako 50 rokov - **6,8 %** zo všetkých UoZ

Príspevky, ktorými boli najviac podporení UoZ nad 50 rokov veku

- § 56a - príspevok na udržanie OZP v zamestnaní - 26,30 %
- § 56 - príspevok na zriadenie CHD/CHP - 23,68 %
- § 50j - príspevok na podporu zamestnanosti na realizáciu opatrení na ochranu pred povodňami - 22,53 %

6

🌟 Dlhodobozamestnaní uchádzači o zamestnanie (UoZ)

- V roku 2012 dosiahol počet dlhodobozamestnaných v priemere **216 978 osôb** (podiel **53,4 %**)
- Kategóriu dlhodobozamestnaných občanov tvoria najmä UoZ s nízkym dosiahnutým vzdelaním, UoZ nad 50 rokov a UoZ absolventi škôl.

Príspevky, ktorými boli najviac podporení dlhodobozamestnaní UoZ

§ 52 – príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných - určený na podporu udržiavania pracovných návykov dlhodobozamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi. Za rok 2012 bolo na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj vytvorených **18 844** miest.

Z ostatných nástrojov AOTP najviac dlhodobozamestnaných UoZ bolo zaradených, resp. podporených prostredníctvom príspevku na zamestnávanie znevýhodneného UoZ - § 50 zákona, príspevku podporu udržiavania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami - § 50a a tiež v sociálnych podnikoch - § 50c zákona.

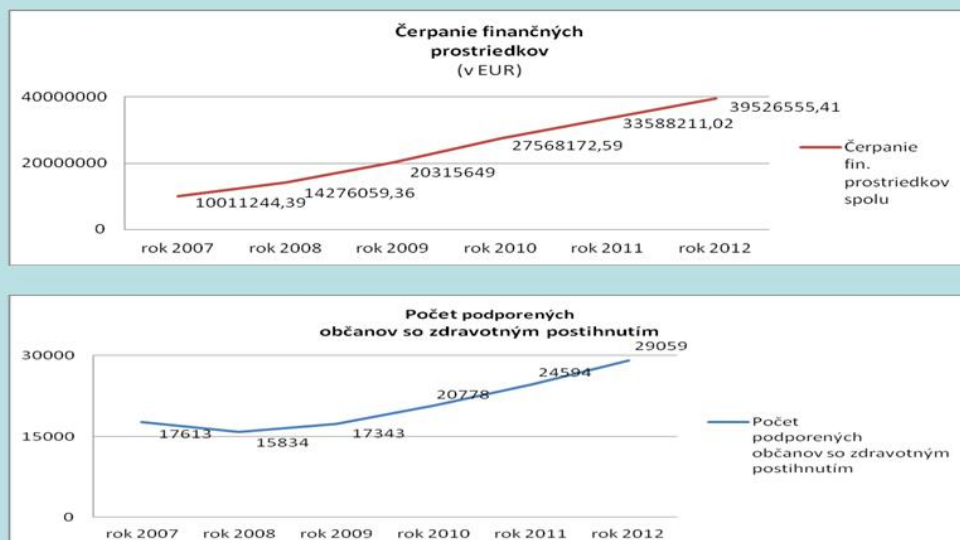
7

🌟 Prehľad nástrojov aktívnych opatrení trhu práce na podporu pracovného uplatnenia osôb zdravotne postihnutých a financovanie v roku 2012

paragraf/nástroj AOTP	Počet zaradených/ podporených PM	čerpanie transferov (v €)
§ 56 Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska	2 226	14 720 450,59
§ 57 Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti	536	4 676 904,57
§ 60 Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov	6 013	16 221 310,86
medzisúčet	8 875	35 618 666,02
§ 56a Príspevok na udržiavanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní	453	755 805,59
§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta	601	3 152 083,80
Spolu všetky nástroje na OZP	9 929	39 526 555,41

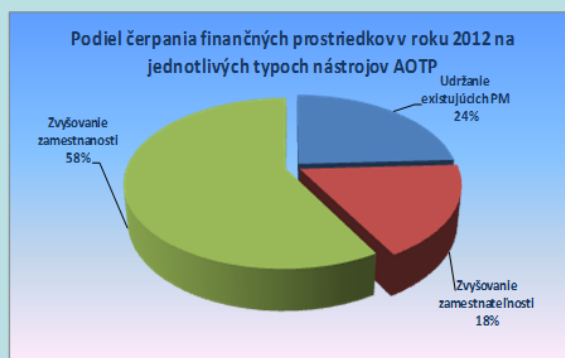
8

Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím

9

Podiel financovania príspevkov AOTP v roku 2012 podľa typu príspevkov

V roku 2012 na implementáciu nástrojov AOTP bolo vynaložených **142 066 835 €**. Najviac finančných prostriedkov sa vynaložilo na nástroje AOTP podporujúce vytváranie nových PM a udržiavanie existujúcich PM, o čom svedčí aj viac ako 82 % podiel vynaložených finančných prostriedkov. V zmysle skúseností z ostatných európskych krajín sa v rámci APTP bude v budúcnosti potrebné zameriavať aj na nástroje podporujúce zvyšovanie zamestnateľnosti, najmä poradenstvo a vzdelávanie a tak zvyšovať uplatniteľnosť UoZ na trhu práce a preventívne pôsobiť proti zvyšovaniu nezamestnanosti.

Podiel príspevkov AOTP v roku 2012 podľa typov príspevkov

V roku 2012 úrady intervenovali (aktivizovali, udržali, zaradili, zapojili do aktivít, poskytli FP a pod.) nástrojmi AOTP celkom **94 043 osôb**. Podiel intervencií podľa jednotlivých typov nástrojov AOTP v roku 2012 ukazuje graf.

11

Pripravovaný nový projekt

Umiestňovanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na trhu práce

(§ 54 zákona o službách zamestnanosti)

Pre dlhodobo nezamestnaných UoZ

12

Cieľová skupina projektu

- dlhodobo nezamestnaní občania evidovaní dlhšie ako 24 mesiacov
- dlhodobo nezamestnaní občania evidovaní od 12 do 24 mesiacov
- dlhodobo nezamestnaní občania starší ako 50 rokov veku
- dlhodobo nezamestnaní absolventi školy

Početnosť cieľovej skupiny

- cca 7 000 účastníkov

13

Fázy realizácie projektu

1. Pred umiestnením na trh práce

- a) Zaradenie účastníkov do projektu
- b) Zhodnotenie individuálneho potenciálu účastníkov projektu a vypracovanie plánu zamestnanosti
- c) Príprava na pracovné uplatnenie

2. Umiestnenie na trhu práce

- a) Umiestnenie na trhu práce – predloženie pracovnej zmluvy
- b) Udržanie na trhu práce
- c) Dlhodobé udržanie na trhu práce

14

Ďakujem za pozornosť
Mgr. Katarína Dubovanová

Spektrum služieb podporujúcich zamestnávanie znevýhodnených skupín

Viera Záhorcová, SUPZ
Elena Kopcová, Tenenet

Cieľ

*Prezentovať existujúce a rozvíjajúce sa
politiky zamestnanosti a dobrú prax*

Cieľom je plné začlenenie

- Rešpektovať v teórii a praxi právo na prístup k prostrediu – život v komunite
- Prístup ku komunikácii , k informáciám
- Akceptovanie zvýšených nákladov, ktoré prináša dizabilita /ZP/ znevýhodnenie na trhu práce
- Akceptovanie podporných a asistenčných služieb
- Prístup zameraný na klienta – byť rešpektovaný ako individualita – právo na výber, na rozvoj, na kvalifikáciu

3

Prečo dochádza k vylúčeniu?

- V dôsledku nedostatku ochrany ľudských práv ľudí so ZP sa veľa ľudí zbytočne stáva závislými a neschopnými byť ekonomicky a sociálne produktívnymi (Uplatňovanie **Dohovoru o právach Občanov so ZP, čl. 27)**
- Náprava v tejto oblasti sa rieši iba finančne
(Východiská pre zmenu z odporúčaní Výboru ministrov členských štátov ku koherentnej politike pre ľudí so ZP)

Aktuálny stav v službách zamestnanosti pre ZPO v SR

- Príspevky na chránenú prácu
- Príspevok na pracovného asistenta
- Legislatíva definuje podporovanú prácu prostredníctvom APZ – dlhodobu neriešené financovanie služieb zamestnanosti OTP je likvidačné

5

Kontinuum služieb - Slovensko

- DSS
- Rehabilitačné stredisko(RS) a Integračné centrum(IC)
- Kombinácia RS alebo IC s DAČ(dobrovoľnícka aktivačná činnosť)príspevok ÚPSVR
- Chránená dielňa
- Chránená dielňa v kombinácii s RS, IC alebo DSS
- Otvorený trh práce v kombinácii s CHD
- Podporované zamestnávanie - služby APZ
- Otvorený trh práce

Otázky a podnety

- Majú manažmenty DSS, RS a IC či iných DSS záujem/ motiváciu podporiť postup klienta na ceste k trhu práce/ nezávislosti? Ako je nastavený systém podpory klienta?
- Posudzovanie funkčnej kapacity klienta a odkázanosti na sociálnu službu.....? **Uplatňovanie posudzovania podľa MKF v SR na základe bio-psycho-sociálneho prístupu – aktivizácia a participácia**
- Chýbajú druhové štandardy služieb, ktoré definujú službu pre klienta, sú pre neho ponukou a výzvou

Trendy, východiská a programy pre plné začlenenie

Integrácia

Deinštitucionalizácia

Integrácia

- Úsilie vytvárať špeciálne služby, specialistov pre dizabilitu, špecializované formy zamestnaní pre ZPO vedie k špecializovaným menej integrovaným formám ako je napr. chránená dielňa, z ktorej sa nie vždy prechádza prirodzene na bežný trh práce
- Práca na bežnom trhu práce s podporou podľa potreby je integrovanejšia forma a rozvíja človeka prirodzene

Deinštitucionalizácia

- V procese poskytovania služieb máme záujem pomáhať osobám, klientom, zamestnancom a ich rodinám – na klienta orientovaný prístup
- Profilujeme činnosti a aktivity, ktoré riešia klientovu situáciu s cieľom plného začlenenia v komunite, **v bežnom prostredí bývania, práce a trávenia voľného času**

Európsky kontext a chránená práca

- Európske Centrum/štúdia/
- Do roku 2005 rástol počet osôb v CHD v Rakúsku, Nemecku, Taliansku, Luxembursku, Portugalsku
- Klesajúci trend zaznamenávali Fínsko, Poľsko a Švédsko.
- Najvyššie % dosiahli Belgicko, Taliansko a Španielsko
- Štúdia poukazuje na nedostatok právnej ochrany, merania efektivity a posudzovania kvality chránenej práce v CHD.
- Priemerná dĺžka zamestnania v CHD variovala nasledovne: Škótsko(20-25 rokov) Costa Rica (12 rokov), Švédsko(8,4 rokov). Grécko a Írsko deklarovalo prácu v CHD na celý život
- % miera v tranzite z CHD na OTP - sa pohybovala od 2-4 %
- 2/3 krajín uviedli, že zamestnanci v CHD majú minimálnu mzdu
- SR nie je vo výskumoch uvedená

Razantná transformácia chránených dielní na sociálne podniky od roku 2006 v Európe

- Vo Veľkej Británii - 29 veľkokapacitných CHD uzatvorených (REMPLOY)
- Bolo to možné z troch dôvodov:
 1. Zmena vládnej stratégie smerom k podporovanému zamestnávaniu
 2. Realizácia vládneho auditu efektívnosti tranzitu z CHD na OTP
 3. Zvyšujúce sa požiadavky na prevádzku CHD
- Transformácia prebieha v Rakúsku a Írsku – z CHD na otvorený trh práce

Výskum vo svetle kvality života ľudí v CHD a v podporovanom zamestnaní(Sinnot Oswald, 2002)

Práca na otvorenom trhu práce bola pozitívne hodnotená smerom k oblastiam:

- Trávenie voľného času
- Sebahodnotenie
- Možnosti a schopnosti nezávislosti v oblasti mobility
- Kvalita výkonu na pracovnom mieste
- Výška príjmu a mzdy

Signifikantne sa uvedené identifikovalo hlavne u ľudí s mentálnym postihnutím

Alternatíva - podporované zamestnávanie

Princípy:

- umiestnenie osoby na OTP v integrovanom prostredí
- Platená riadna práca
- Dlhodobá a kontinuálna podpora
- Priorita v podpore ťažko ZPO
- Bezpodmienenčná integrácia a začlenenie

Podporované podnikanie –medzitrh práce - praktiká

- 50% zamestnancov musí byť ZP
- Platená práca
- Zamestnanci odkázaní na pracovné miesto – nedokážu si udržať prácu na OTP
- Môže ísť o prácu na skúšku
- Zvýhodnení prístup ku kontaktom a zákazníkom
- Tranzitná stanica pre zamestnanca so ZP

Sociálne firmy

- Súčasť otvoreného trhu práce a komunity
- Minimum 25 % zamestnancov je ťažko znevýhodnených
- Platená práca
- Ponuka dobrovoľníckych a tréningových príležitostí popri platenej práci
- Žiadny finančný a nefinančný profit a dotácia
- Fungovanie v komunite, prepojenie s potrebami komunity a proftovanie z komunity
- Minimálne 50 % príjmu tvorí vlastná produkcia
- Ak zamestnáva viac ako 50 % zamestnancov prichádza zvýhodnenie formou prednostných zákaziek
- Výnosy sú investované do rastu podnikania a tvorby nových pracovných miest

Programy

- Pre prípravu na prácu a zamestnanie
- Pre vyhľadávanie pracovných miest
- Pre udržanie pracovného miesta
- Pre riešenie krízovej intervencie a prevencie pred zlyhaním v pracovnom procese
- Podpory rodiny zamestnaného klienta
- Podpory manažmentu a tímu pre začleňovanie
- Tranzitné programy
- Programy dobrovoľníckej práce
- Programy aktivizácie a tréningu na pracovisku / praktikum u zamestnávateľa

Definovanie a profilovanie nových profesií

- Pracovný terapeut
- Ergoterapeut
- Kariérový poradca
- Job couch -
- Case manažér -
- Poradca v PZ – umiestnenie a udržanie pracovného miesta
- Job seeker /vyhľadáva pracovné príležitosti

Podporné nástroje

- Ľudské odborné zdroje – nové profesie
- Práca s rodinou – podpora, motivácia
- Manažment mobility, komunikácie, sociálnych zručností a rozvoja kvalifikácie/odbornosti klienta /zamestnanca

Princípy v službách zamestnanosti (odporúčané Radou Európy)

- Práca v bežných pracovných podmienkach - **OTP**
- Práca v **chránenom prostredí** pre ľudí ktorých momentálne pracovné kapacity sú limitované
- Tvorba **modifikovaných programov** kombinujúcich prvky chráneného zamestnávania v systéme bežného trhu práce , **medzitrh práce**
- Pre ľudí, ktorí pravdepodobne nebudú môcť pracovať vytvárať **centrá pracovných aktivít**, kde im bude umožnené vykonávať aktivity nie s ohľadom na produktivitu, ale na rozvoj funkčných ,pracovných a sociálnych zručností
- Cieľom je neustále **prepojenie ľudí so ZP so všeobecnými službami** zamestnanosti, ich prepojenie so sociálnymi a zdravotným službami (včasná intervencia, vzdelávanie, profesijná príprava, tranzitné služby, praktikum - DAČ..)
- Dôraz sa kladie na **udržanie rovnováhy medzi opatreniami** zameranými na profesijnú integráciu a na finančnú pomoc, tak aby si opatrenia vzájomne neodporovali

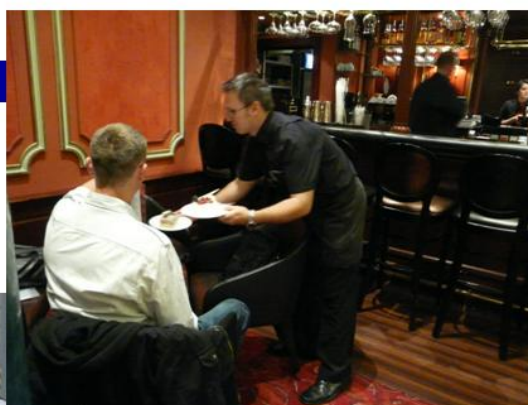
Prípava na prácu a zamestnávanie

- Pracovná a sociálna rehabilitácia
- Medzitrh práce

Podpora zamestnávateľov ktorí zamestnávajú znevýhodnené skupiny To potrebujeme...

- Daňové úľavy a zníženie odvodových povinností

Podpora zakázkovania CHD To potrebujeme...

- Chránená dielňa Jakubov zákazkovaná
IKEOU

Práca s podporou/chránená práca v exteriéri Potrebujeme....

Catering

Údržba zelene v obci

Upratovanie v obci

Roznášanie letákov

Práca na pumpe

Sprevádzanie seniorov

Kosenie golfových ihrísk

Údržba detských ihrísk

Zakázkovanie neziskových služieb zamestnanosti Úradmi práce SVR

Návrhy okruhov a tém pre ďalšiu spoluprácu

- Zmena vládnej stratégie smerom k podporovanému zamestnávaniu – teda na otvorenom trhu práce s tvorbou primeraných podporných nástrojov pre zamestnávateľov a služby podporovaného zamestnávania
- Vytvorenie podmienok pre aktivizáciu a prípravu na prácu a pracovné začlenenie pre všetkých znevýhodnených skupín v komunite
- Vypracovanie Akčného plánu zamestnanosti pre občanov znevýhodnených na trhu práce na obdobie 10 rokov
- Spolupráca na regionálnej úrovni – zástupca MNO v komisiách ÚPSVR
- Zníženie odvodovej povinnosti zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú ZPO a iných znevýhodnených občanov – prehodnotenie kvóta systému ako podporného nástroja pre zvyšovanie zamestnatelnosti ZPO

Čo ponúkame ?

- Viac ako 15 ročné skúsenosti MNO pri etablovaní nových služieb zamestnanosti, tranzitných služieb a komunitných služieb
- Skúsenosti zo vzdelávacieho procesu odborníkov formou neformálneho vzdelávania / akreditované programy MŠ SR
- Skúsenosti a prax s prácou v komunite s najt'ažšie znevýhodnenými skupinami obyvateľstva v produktívnom veku /služby aktivizácie – RS a IC, chránené dielne, Agentúry podporovaného zamestnávania...takmer všetko MNO/
- Vypracované štandardy kvality Podporovaného zamestnávania –ich prenesiteľnosť do tvorby ďalších druhových štandardov

27

*Nič nie je nemožné, ak sme spojení, ak sme rozdelení,
všetko zlyhá....*

Winston Churchill

28

SPOLUPRÁCA MINISTERSTVA A MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ PRI VYUŽÍVANÍ ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV EÚ V ROKOCH 2014 - 2020

Helena Woleková, Nezávislá platforma SocioFórum
členka pracovnej skupiny pre prípravu OP ĽZ

Oblasti spolupráce

- Európsky sociálny fond:
 - Operačný program Ľudské zdroje (OP ĽZ)
- Integrovaný regionálny operačný program - IROP
- Horizontálny princíp:
 - Rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácii
- Ďalšie návrhy na spoluprácu

Operačný program Ľudské zdroje

Úloha 1:

Využívať **príklady dobrej praxe** pri tvorbe verejných politík.

V prípade OP ĽZ podporovať a rozširovať úspešné aktivity MNO z minulých období.

Príklady: agentúry podporovaného zamestnávania, terénna sociálna a zdravotná práca, komunitné centrá, mikropôžičkové schémy, ...

Návrh spolupráce:

*Prípravovať výzvy zamerané na **disemináciu príkladov dobrej praxe**, v spolupráci so zainteresovanými MNO, aby sme aj známe riešenia posúvali spoločne dopredu – uplatnenie princípu spolupráce.*

Operačný program Ľudské zdroje

Úloha 2:

Pripraviť, overiť a zaviesť do praxe nové sociálne politiky, založené na princípe integrovaného prístupu. Program zamestnávania mladých by mal byť pre znevýhodnené skupiny cieľavedome prepojený s ich aktívnou inklúziou v ďalších oblastiach.

Sociálnu inováciu vyžaduje aj podpora súbežného výkonu pracovnej činnosti a starostlivosti o odkázaného člena rodiny.

Operačný program Ľudské zdroje

Oblasti spolupráce:

Príprava integrovaných zadaní pre špecifické výzvy na zamestnávanie a začleňovanie jednotlivých znevýhodnených skupín.

Dôsledný monitoring projektov a objektívne hodnotenie ich výsledkov viacerými nezávislými hodnotiteľmi.

Posilnenie kapacít MNO, aby sa mohli zúčastniť tejto práce.

Spracovanie sekundárnych analýz ukončených projektov pre potreby odborných sekcií ministerstva, aby nové poznatky ovplyvnili aj tvorbu nových politík.

Operačný program Ľudské zdroje

Úloha 3:

Využiť nové nástroje koordinácie medzi prioritnými osami OP ĽZ ako aj medzi jednotlivými fondmi (ESF a EFRD). Týka sa to MŠ a MPSVR v oblasti inkluzívneho vzdelávania. Týka sa to aj koordinácie rozvoja sociálnych a zdravotným služieb na miestnej úrovni, vrátane včasnej diagnostiky a intervencie.

Na úrovni fondov sa koordinácia týka ESF a EFRD pri podpore programu deinštitucionalizácie.

Návrh spolupráce:

MNO chce mať zastúpenie v takýchto koordinačných skupinách, či výboroch, zriadených riadiacim orgánom – princíp spolupráce.

Integrovaný regionálny operačný program - IROP

Prioritná os 2, investičná priorita: „Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné“.

Úloha 4:

Ex-ante kondicionalitou uvedenej investičnej priority je **Stratégia deinštitucionalizácie. Regionálne integrované územné stratégie, obce a kraje** ju budú musieť rešpektovať.

Dôvod obavy: výsledky ROP v tomto programovacom období.

Integrovaný regionálny operačný program - IROP

Návrh spolupráce:

Spoločne formulovať spôsob presadzovania DI a komunitných služieb do regionálnych stratégií.

Vytvoriť koordinačný výbor ESF a EFRD na podporu deinštitucionalizácie s účasťou MNO.

Podporovať vyššie zastúpenie MNO v monitorovacích výboroch.

Horizontálny princíp: rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácii

Úloha 5:

Využiť štrukturálne fondy EU na plnenie podmienok **Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím**

Vyžadovať plnenie tejto úlohy od všetkých rezortov.

Príklad: Dohovor odporúča projektovať stavby a verejné priestory metódou univerzálneho navrhovania. MDaV túto požiadavku úplne ignoruje.

Horizontálny princíp: rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácii

Návrh spolupráce:

Spoločná kampaň za ustanovenie princípu univerzálneho projektovania a jeho kontroly do stavebného zákona.

*Dôsledne požadovať od ostatných RO, aby ustanovili **bezbariérovosť (aj dodatočnú) ako diskvalifikačné kritérium pre schválenie projektov**. Vyškoliť pracovníkov technickej pomoci.*

Zapojiť MNO do monitorovania plnenia tohto kritéria a posilniť ich kapacity pre túto úlohu.

Horizontálny princíp: rovnosť príležitostí a predchádzanie diskriminácii

Úloha 6:

Stimulovať záujem o implementáciu Dohovoru aj získavaním údajov o schválených projektoch pre túto cieľovú skupinu a o dosiahnutom pokroku. Zabezpečiť objektívne a spoľahlivé údaje pre správy o plnení podmienok Dohovoru, vrátane ich verejnej dostupnosti (tieňové správy).

Návrh spolupráce:

Zaradiť do operačného programu a sledovať spoločné, príp. špecifické ukazovatele, týkajúce sa osôb so zdravotným postihnutím a iných znevýhodnených skupín.

Posilniť kapacity MNO pre alternatívny monitoring a hodnotenie výsledkov projektov implementujúcich záväzky Slovenska vo vzťahu k Dohovoru OSN.

Ďalšie návrhy na posilnenie princípu spolupráce

- ☐ Zapojiť MNO do prípravy programového manuálu a zadání pre jednotlivé výzvy, rovnako aj do **posudzovania vhodných foriem implementácie** projektov (dopytovo orientované výzvy, národné projekty, partnerské projekty, blokové granty).
- ☐ Zaviesť **špecifickú formu pripomienkovania výziev** pred ich zverejnením, aby nedochádzalo k vnútorným rozporom, či k nesúladu s realitou.

Ďalšie návrhy na posilnenie princípu spolupráce

- ☐ Využiť nástroj „**blokový grant**“ na podporu menších projektov miestneho významu. Zapojiť MNO do výberu vhodných aktivít.
- ☐ **Posilniť spätnú väzbu pri spolupráci ministerstva a MNO**
- ☐ **Zvýšiť dôveru medzi štátom a MNO a zjednodušiť administratívu projektov.**

Ďakujem za pozornosť

wolekova@socia.sk